

Sprawozdanie finansowe FAMUR S.A. za 2018 rok

FAMUR S.A. | ul. Armii Krajowej 51 | 40-698 Katowice | t. +48 32 359 63 00 | f. +48 32 359 66 77 | famur@famur.com.pl | www.famur.com |
Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach VIII Wydział Gospodarczy KRS | KRS 0000048716 | REGON 270641528 | NIP 634-012-62-46 |
Kapitał zakładowy 5 747 632,12 zł opłacony w całości

Spis treści

I.	SPRAWOZDANIE FINANSOWE FAMUR S.A.	4
	Rachunek zysków i strat	4
	Sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
	Zestawienie zmian w kapitale własnym	5
	Sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
	Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	8
II.	ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	9
1.	Informacje ogólne	9
2.	Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego	9
3.	Skład Zarządu	9
4.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	10
5.	Szacunki i subiektywna ocena	10
6.	Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	10
7.	Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	11
8.	Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	14
9.	Skład Grupy Kapitałowej Famur na dzień 31.12.2018	16
10.	Przejęcie wydzielonej części Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.)	17
11.	Segmenty operacyjne	18
12.	Przychody z umów z klientami	20
13.	Koszty według rodzaju	21
14.	Zatrudnienie i koszty zatrudnienia	21
15.	Inne przychody operacyjne	21
16.	Inne koszty operacyjne	22
17.	Przychody finansowe	22
18.	Koszty finansowe	22
19.	Podatek dochodowy	23
20.	Zysk przypadający na jedną akcję	25
21.	Wartości niematerialne	25
22.	Wartość firmy	27
23.	Rzeczowe aktywa trwałe	27
24.	Nieruchomości inwestycyjne	30
25.	Długoterminowe aktywa finansowe	30
26.	Zapasy	31
27.	Należności z tytułu leasingu finansowego	32
28.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	33
29.	Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	34
30.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	35
31.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	35
32.	Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	35
33.	Kapitał podstawowy	35
34.	Kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe	36
35.	Zyski zatrzymane	37
36.	Dywidenda	37
37.	Rezerwy	37

38.	Kredyty i pożyczki	39
39.	Zabezpieczenia na majątku Spółki	42
40.	Zobowiązania warunkowe	42
41.	Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	42
42.	Zobowiązania leasingowe	43
43.	Zobowiązania handlowe i pozostałe	43
44.	Rozliczenia międzyokresowe bierne	44
45.	Instrumenty Finansowe	45
46.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	47
47.	Transakcje z podmiotami powiązanymi	50
48.	Wynagrodzenie członków zarządu i rady nadzorczej	51
49.	Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	51
50.	Planowana sprzedaż spółki PBSz	51
51.	Zdarzenia po dacie bilansu	52

Katowice, 16 kwietnia 2019 r.

I. SPRAWOZDANIE FINANSOWE FAMUR S.A.

Rachunek zysków i strat

	Nota	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	11,12	1 384 366	941 488
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów		1 283 132	870 213
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów		101 234	71 275
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	13	997 617	735 144
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów		924 642	677 852
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		72 975	57 292
III. Zysk brutto ze sprzedaży		386 749	206 344
IV. Koszty sprzedaży	13	33 151	12 993
V. Koszty ogólnego zarządu	13	93 871	68 650
VI. Zysk na sprzedaży		259 727	124 701
VII. Pozostałe przychody operacyjne		32 224	19 116
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		7 315	2 738
2. Dotacje		-	41
3. Inne przychody operacyjne, w tym:	15	24 909	16 337
- rozwiązanie odpisów aktualizujących należności		310	-
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		63 394	51 171
1. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych, w tym:		5 739	9 145
- zawiązanie odpisów aktualizujących należności		-	510
2. Inne koszty operacyjne	16	57 655	42 026
IX. Zysk z działalności operacyjnej		228 557	92 646
X. Przychody finansowe		23 941	24 644
1. Dywidendy i udziały w zyskach		2 411	4 614
2. Odsetki	17	13 136	10 981
3. Aktualizacja wartości inwestycji		-	1 710
4. Inne	17	8 394	7 339
XI. Koszty finansowe		61 115	40 850
1. Odsetki	18	19 355	20 269
2. Aktualizacja wartości inwestycji		15 807	-
3. Inne	18	25 953	20 581
XII. Zysk brutto		191 383	76 440
XIII. Podatek dochodowy	19	37 948	35 315
XIV. Zysk netto		153 435	41 125
Podstawowy zysk netto na 1 akcję zwykłą (w zł)	20	0,27	0,08
Rozwodniony zysk netto na 1 akcję zwykłą (w zł)	20	0,27	0,08

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

		od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk netto	Nota	153 435	41 125
Inne całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu do wyniku w kolejnych okresach sprawozdawczych:		-1 149	1 030
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		-1 418	1 214
Podatek dochodowy dotyczący innych pozostałych dochodów		269	-230
Pozostałe		-	46
Inne całkowite dochody nie podlegające przeklasyfikowaniu do wyniku w kolejnych okresach sprawozdawczych:		434	-1 531
Zyski (straty) aktuarialne		-980	-1 891
Przeszacowanie w związku z reklasyfikacją do nieruchomości inwestycyjnych	24	1 515	-
Podatek dochodowy dotyczący innych pozostałych dochodów		-101	360
Razem inne całkowite dochody po opodatkowaniu		-715	-501
Całkowite dochody ogółem		152 720	40 624

Zestawienie zmian w kapitale własnym

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 01.01.2018	5 594	653 254	2 221	373 984	99 063	1 134 116
Zysk netto	-	-	-	-	153 435	153 435
Inne całkowite dochody	-	-	78	-	-793	-715
Emisja akcji	154	-	-	-	-	154
Połączenie z Primetech S.A.*	-	277 519	-	-	-	277 519
Dywidenda	-	-	-	-211 771	-41 125	-252 896
Stan na 31.12.2018	5 748	930 773	2 299	162 213	210 580	1 311 613
Stan na 01.01.2017	4 865	201 117	1 573	373 984	118 527	700 066
Zysk netto	-	-	-	-	41 125	41 125
Inne całkowite dochody	-	-	648	-	-1 149	-501
Podział zysku	-	59 440	-	-	-59 440	-
Emisja akcji	729	392 697	-	-	-	393 426
Stan na 31.12.2017	5 594	653 254	2 221	373 984	99 063	1 134 116

*Przejęcie wydzielonej części Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) stanowiącej zorganizowaną część przedsiębiorstwa, o którym mowa w nocie 10

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa

		Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
I. Aktywa trwałe	Nota	1 088 349	886 866
1. Wartości niematerialne, w tym:	21	200 478	166 006
- wartość firmy	22	162 099	161 351
2. Rzeczowe aktywa trwałe	23	365 080	279 942
2.1. Środki trwałe		340 974	265 393
2.2. Środki trwałe w budowie		24 106	14 549
3. Należności długoterminowe	28	30 794	13 483
4. Inwestycje długoterminowe		414 229	405 180
4.1. Nieruchomości	24	77 097	4 750
4.2. Długoterminowe aktywa finansowe	25	337 102	400 400
4.3. Inne inwestycje długoterminowe		30	30
5. Pozostałe aktywa długoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)		1 431	1 924
6. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19	76 337	20 331
II. Aktywa obrotowe		1 075 776	1 168 492
1. Zapasy	26	259 851	168 492
2. Należności krótkoterminowe	27,28	636 330	567 498
2.1. Z tytułu leasingu finansowego	27	19 511	12 610
2.2. Z tytułu dostaw i usług	28	609 447	519 104
2.3. Z tytułu podatków, w tym:		1 119	30 340
2.3.1. Z tytułu bieżącego podatku dochodowego		6	1 068
2.4. Pozostałe należności	28	6 253	5 444
3. Krótkoterminowe aktywa przeznaczone do obrotu		5	-
4. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	29	38 988	45 690
5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	127 642	382 745
6. Pozostałe aktywa krótkoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	31	3 924	2 507
7. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	32	9 036	1 560
Aktywa razem		2 164 125	2 055 358

Pasywa

		Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
I. Kapitał własny	Nota	1 311 613	1 134 116
1. Kapitał zakładowy	33	5 748	5 594
2. Kapitał zapasowy	34	930 773	653 254
3. Kapitał z aktualizacji wyceny		2 299	2 221
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	34	162 213	373 984
5. Zyski zatrzymane	35	210 580	99 063
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		852 512	921 242
1. Rezerwy na zobowiązania		108 458	75 468
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19	-	14 761
1.2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	37	39 840	29 631
a) długoterminowa		27 370	21 125
b) krótkoterminowa		12 470	8 506
1.3. Pozostałe rezerwy	37	68 618	31 076
a) długoterminowe		4 982	1 625
b) krótkoterminowe		63 636	29 451
2. Zobowiązania długoterminowe		303 265	110 473
2.1. Kredyty i pożyczki	38	194 175	-
2.2. Zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu	42	180	505
2.3. Inne zobowiązania długoterminowe	43	108 910	109 968
3. Zobowiązania krótkoterminowe		413 167	713 265
3.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	43	140 799	251 048
3.2. Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		9 349	7 957
3.3. Zobowiązania z tytułu podatków, w tym:		60 527	10 482
3.3.1. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		32 469	5
3.4. Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego	42	444	586
3.5. Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	38	151 809	290 577
3.6. Inne	43	50 239	152 615
4. Pozostałe zobowiązania (rozliczenia międzyokresowe)	44	27 622	22 036
Pasywa razem		2 164 125	2 055 358

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej - metoda pośrednia		
I. Zysk brutto	191 383	76 440
II. Korekty razem	-2 555	43 174
1. Amortyzacja	136 731	115 323
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	51	344
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	11 827	8 693
4. (Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej	2 455	1 342
5. Zmiana stanu rezerw	19 739	-1 169
6. Zmiana stanu zapasów	-4 687	-45 145
7. Zmiana stanu należności	86 410	-146 603
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych	-258 596	125 935
9. Podatek dochodowy zapłacony	-4 289	-7 658
10. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	4 655	-7 888
11. Inne korekty	3 149	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)	188 828	119 614
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	144 745	17 862
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	20 333	6 718
2. Z aktywów finansowych, w tym:	11 645	11 144
- dywidendy i udziały w zyskach	2 411	4 614
- spłata udzielonych pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych	8 475	6 485
- odsetki	759	45
3. Środki pieniężne – przejęcie wydzielonej części Primetech S.A. – nota 10	112 767	-
II. Wydatki	177 755	384 423
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	137 664	100 733
2. Na aktywa finansowe, w tym:	40 091	283 690
- nabycie aktywów finansowych	8 469	244 187
- udzielone pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe	31 622	39 503
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-33 010	-366 561
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	90 759	457 732
1. Wpływy netto z emisji akcji	-	401 338
2. Kredyty i pożyczki	90 759	55 201
3. Inne wpływy finansowe	-	1 193
II. Wydatki	501 680	74 111
1. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	252 895	-
2. Spłaty kredytów i pożyczek	227 000	58 916
3. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	9 142	525
4. Odsetki	12 643	13 970
5. Inne wydatki finansowe	-	700
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-410 921	383 621
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	-255 103	136 674
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	-255 103	136 674
F. Środki pieniężne na początek okresu	382 745	246 071
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D)	127 642	382 745

II. ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Nazwa: FAMUR S.A.

Siedziba: : Katowice , ul. Armii Krajowej 51

Podstawowy przedmiot działalności - produkcja maszyn dla górnictwa, kopalnictwa i budownictwa (PKD 29.52 A)

Organ prowadzący rejestr: Sąd Rejonowy w Katowicach – Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000048716

Czas trwania jednostki: nieograniczony

Okres objęty sprawozdaniem finansowym: 01.01.2018r.– 31.12.2018r.

Jednostką dominującą dla FAMUR S.A. jest TDJ Equity I Sp. z o.o., a jednostką dominującą najwyższego szczebla jest TDJ S.A.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony w dniu 31.12.2018r., które zostało zatwierdzone do publikacji 16.04.2019r.

3. Skład Zarządu

Na dzień 31.12.2018r. w skład Zarządu wchodził:

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych
Bartosz Bielak	Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Rozwoju
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu ds. Sprzedaży Krajowej Underground
Tomasz Jakubowski	Wiceprezes Zarządu ds. Operacyjnych Underground
Waldemar Łaski	Wiceprezes Zarządu ds. Surface
Adam Toborek	Wiceprezes Zarządu ds. Sprzedaży Eksportowej Underground
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu

Na dzień 31.12.2017r. w skład Zarządu Spółki wchodził:

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu
Bartosz Bielak	Wiceprezes Zarządu

W dniu 25.09.2018r. rezygnację z funkcji Wiceprezesa Zarządu złożył Pan Zdzisław Szypuła, ze skutkiem na dzień 31.12.2018r.

W dniu 26.09.2018r. do składu Zarządu zostali powołani Pan Waldemar Łaski oraz Pan Tomasz Jakubowski.

W dniu 26.02.2019r. Pan Bartosz Bielak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu ds. Strategii i Rozwoju, ze skutkiem na dzień 28.02.2019r.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 16.04.2019r.

5. Szacunki i subiektywna ocena

5.1. Szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branżowych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31.12.2018 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki zostały opisane w poszczególnych notach objaśniających do sprawozdania finansowego.

5.2. Subiektywna ocena

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje politykę rachunkowości, która zapewni, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać wiarygodne informacje prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiające sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne. Subiektywna ocena zostaje dokonana w taki sposób, aby sprawozdanie finansowe odzwierciedlało treść ekonomiczną transakcji, było obiektywne, sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

5.3. Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem nieruchomości inwestycyjnych, pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

Istotne zasady rachunkowości zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do sprawozdania finansowego. Spółka stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest PLN. Prezentowane dane są w tysiącach złotych, o ile nie zaznaczono inaczej.

7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31.12.2017r., z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 01.01.2018r. i później.

Spółka zastosowała po raz pierwszy MSSF 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”) oraz MSSF 9 Instrumenty finansowe („MSSF 9”). Pozostałe nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje, które mają zastosowanie po raz pierwszy w 2018 roku nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki. Opis rodzaju, skutki zmian zasad rachunkowości ujawniono w dalszej części noty.

7.1. MSSF 15 – Przychody z umów z klientami

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpił wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Spółka rozpoczęła stosowanie MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

Spółka prowadzi działalność w obszarze produkcji i sprzedaży maszyn.

• Sprzedaż towarów

Jeżeli umowa zawiera tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia – sprzedaż towaru, przychód jest rozpoznawany w określonym momencie, tj. gdy klient uzyska kontrolę nad towarem (co do zasady w momencie dostawy). W konsekwencji, wpływ przyjęcia MSSF 15 na moment ujmowania przychodu z tytułu takich umów nie jest istotny. Niemniej jednak, zastosowanie Standardu wpływa na kwotę przychodu zgodnie z poniższym:

- Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem upustów, rabatów, nakładaniem kar. Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

- Gwarancje

Spółka udziela gwarancji na sprzedawane towary. Zazwyczaj gwarancje stanowią zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją i nie stanowią dodatkowej usługi. W konsekwencji, większość istniejących gwarancji jest nadal ujmowana zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe. Niemniej jednak, niektóre niestandardowe umowy z klientami zawierają gwarancje rozszerzone, które do dnia 31.12.2017 były ujmowane zgodnie z MSR 37. Zgodnie z MSSF 15 taka gwarancja stanowi oddzielną usługę – ujmowaną jako zobowiązanie do wykonania świadczenia, do której przypisuje się część ceny transakcyjnej.

- **Sprzedaż pakietu dóbr i usług lub pakietu kilku usług, świadczonych w różnym okresie**

Zgodnie z MSSF 15, cenę transakcyjną przypisuje się do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży. Spółka ocenia, że w wyniku przyjęcia MSSF 15 przypisanie ceny transakcyjnej do dóbr i usług w ramach pakietu, a w konsekwencji ujęcie przychodu, nie uległo istotnej zmianie.

Umowy z klientami, zawierane przez spółkę są konstruowane w oparciu o fakt iż jej przedmiot jest dostosowywany do indywidualnego zapotrzebowania zamawiającego, a także ma charakter nieodwołalny. W konsekwencji Spółka przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. A zatem zgodnie z MSSF 15, Spółka kontynuuje ujmowanie przychodów ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu mierząc stopień całkowitego spełnienia tego zobowiązania do wykonania świadczenia stosując metodę stopnia zaawansowania. Stopień zaawansowania realizacji umowy mierzony jest jako proporcja kosztów poniesionych do dnia bilansowego w stosunku do szacowanych kosztów łącznych.

Spółka rozpoznaje przychody w korespondencji z pozycją „Należności z tytułu dostaw i usług”. Zgodnie z MSSF 15, jeśli jednostka spełnia zobowiązanie, dokonując przekazania dóbr lub usług klientowi, zanim klient zapłaci wynagrodzenie lub przed terminem jego wymagalności, jednostka przedstawia umowę jako składnik aktywów z tytułu umowy, z wyłączeniem wszelkich kwot przedstawianych jako należności.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Spółka w ramach jednej umowy zidentyfikowała odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Spółka przypisała cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży zgodnie z MSSF 15. Wpływ na wielkość przychodów oraz wyniki Spółki w związku z zastosowaniem MSSF 15 jest nieistotny.

- **Zaliczki otrzymane od klientów**

Spółka prezentuje zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Inne krótkoterminowe zobowiązania”. Zgodnie z dotychczasową polityką (zasadami) rachunkowości Spółka nie ujmowała kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych.

Zgodnie z MSSF 15, Spółka ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Spółka zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym nie koryguje przyręczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyręczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Spółka nie wydzieli istotnego elementu finansowania.

W przypadku umów z klientami, dla których okres pomiędzy przekazaniem przyręczonego dobra lub usługi klientowi a momentem zapłaty za dobro lub usługę przekracza jeden rok Spółka ocenia, że umowy zawierają istotny element finansowania. W Spółce sytuacje takie nie występują, w związku z czym wpływ przyjęcia MSSF 15 w tym względzie jest nieistotny.

- **Wymogi w zakresie prezentacji i ujawniania informacji**

Spółka przedstawiła ujęte przychody z tytułu umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych. Spółka ujawniła ponadto informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie powiązania między ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które Spółka ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego.

7.2. MSSF 9 – Instrumenty finansowe

MSSF 9 zastąpił MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 01.01.2018r. lub później. MSSF 9 adresuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Spółka zastosowała MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

Spółka nie odnotowała istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny, w tym również skutków zastosowania MSSF 9 w zakresie utraty wartości. Spółka przeanalizowała ryzyko kredytowe przy użyciu uproszczonego modelu i nie zidentyfikowała istotnej zmiany wysokości odpisów z tytułu utraty wartości.

W wyniku zastosowania MSSF 9, zmienia się klasyfikacja niektórych instrumentów finansowych.

- Klasyfikacja i wycena**

Spółka nie odnotowała istotnego wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitały własne, w związku z zastosowaniem MSSF 9 w obszarze klasyfikacji i wyceny. Wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, nadal są wyceniane w wartości godziwej.

Należności handlowe są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a Spółka nie sprzedaje należności handlowych w ramach faktoringu – są one nadal wyceniane w zamortyzowanym koszcie przez wynik finansowy. Spółka korzysta z praktycznego zwolnienia i dla należności handlowych poniżej 12 miesięcy nie identyfikuje istotnych elementów finansowania.

Poniższa tabela przedstawia wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji aktywów finansowych Emitenta na dzień 01.01.2018r.

	Klasyfikacja wg MSR 39 do 31.12.2017	Klasyfikacja wg MSSF 9 od 01.01.2018
Udziały w innych jednostkach	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności z tytułu dostaw i usług	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Pochodne instrumenty finansowe	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

W związku z wdrożeniem MSSF 9 nie uległa zmianie klasyfikacja zobowiązań finansowych.

- Utrata wartości**

Zgodnie z MSSF 9 jednostka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym bądź oczekiwanym stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka zastosowała uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia. Spółka przeanalizowała ryzyko kredytowe przy użyciu uproszczonego modelu. W związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług, odpis z tytułu utraty wartości nie uległ istotnej zmianie w związku z zastosowaniem MSSF 9.

- Rachunkowość zabezpieczeń**

Ponieważ MSSF 9 nie zmienia ogólnych zasad funkcjonowania rachunkowości zabezpieczeń Spółki, zastosowanie MSSF 9 nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później;
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 9 Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później;
- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.
- Zmiana do MSSF 3 Połączenia jednostek (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiany do MSR 1 i MSR 8: Definicja istotności (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

8.1. Wdrożenie MSSF 16 - Leasing

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 *Leasing* („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 *Leasing*, KIMSF 4 *Ustalenie, czy umowa zawiera leasing*, SKI 15 *Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne* oraz SKI 27 *Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu*. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Spółka planuje wdrożenie MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

W związku z wdrożeniem MSSF 16 Spółka dokona ujęcia:

- prawa wieczystego użytkowania gruntów
- dzierżawionych urządzeń

w wysokości równej bieżącej wartości opłat.

Spółka oczekuje, że wpływ wdrożenia MSSF 16 będzie następujący:

Na dzień 01.01.2019r.:

Rzeczowe aktywa trwałe: +34 mln zł (w tym z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów 14 tys. zł)

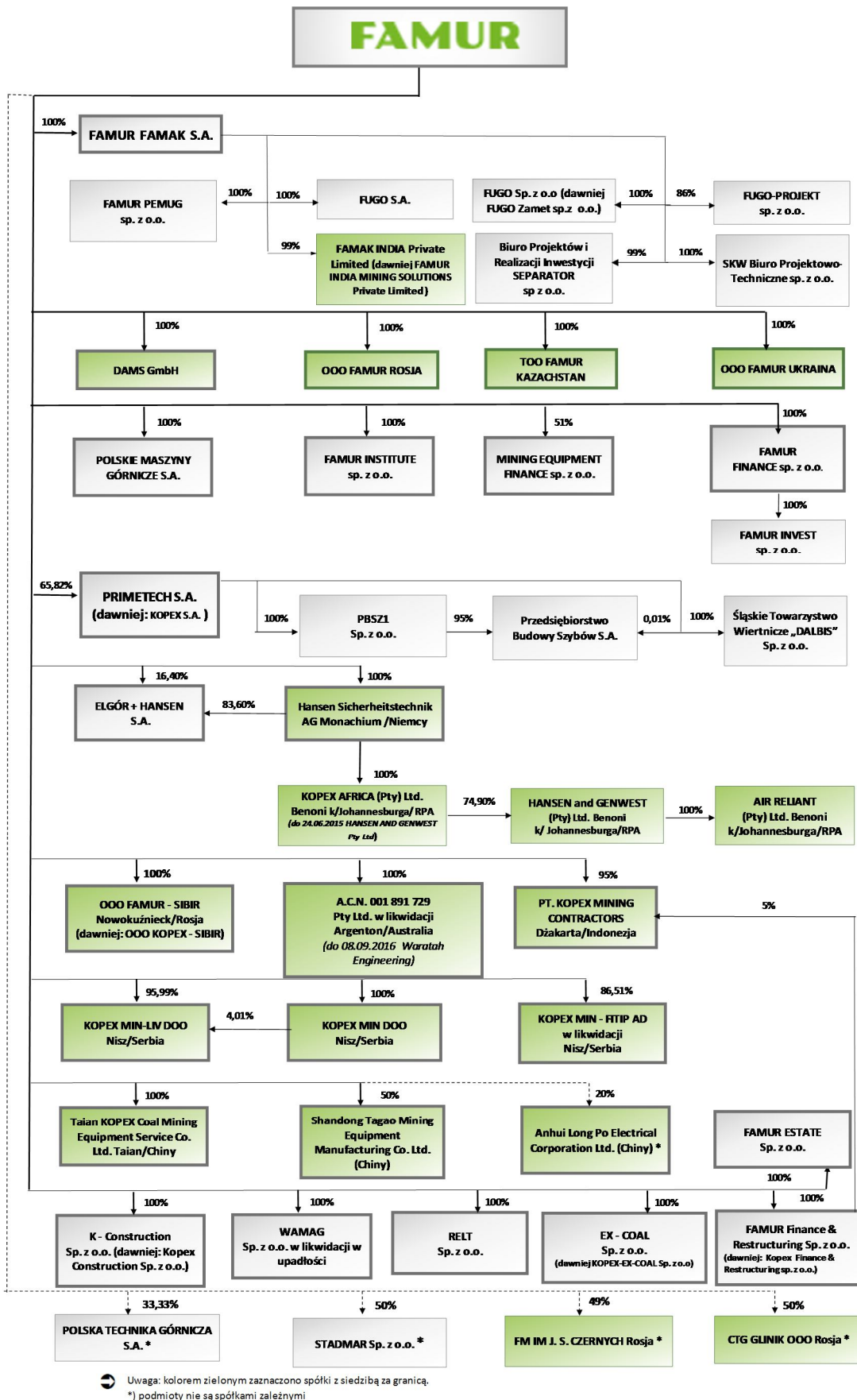
Nieruchomości inwestycyjne: +24 mln zł (z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów)

Zobowiązania leasingowe: +58 mln zł

8.2. Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia pozostałych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Spółki lub jej wyników finansowych.

9. Skład Grupy Kapitałowej Famur na dzień 31.12.2018

10. Przejęcie wydzielonej części Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.)

W dniu 13 kwietnia 2018 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Famur S.A. podjęło uchwałę o podziale Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) i połączeniu wydzielonej części z Famur S.A. oraz podwyższeniu kapitału zakładowego Famur S.A. w drodze emisji 15 322 712 akcji zwykłych serii F o wartości nominalnej 0,01 zł każda. W dniu 7 maja 2018 roku Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach zarejestrował podwyższenia kapitału zakładowego. W tym samym dniu, stosownie do postanowień art. 529 §1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych, nastąpiło przeniesienie części majątku Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.). W dniu 16 lipca 2018 roku akcje serii F zostały dopuszczone do obrotu giełdowego uchwałą nr 767/2018 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Podział Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) został dokonany na podstawie art. 529 § 1 pkt 4 ksh, tj.: poprzez przeniesienie części majątku Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), stanowiącego zorganizowaną część przedsiębiorstwa obejmującą w szczególności aktywa operacyjne i udziały oraz akcje w spółkach związanych z produkcją, serwisem oraz dystrybucją maszyn górniczych, a także procesami produkcyjnymi czy inwestycyjnymi, w szczególności: zakłady pracy (obecnie funkcjonujące w Zabrze i Rybniku w ramach Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.): kombajny zabrzańskie, przenośniki Ryfama Oddział w Zabrze, Kopex S.A. hydraulika Oddział w Zabrze, Kopex S.A. obudowy Tagor Oddział w Zabrze) oraz zorganizowaną część przedsiębiorstwa stanowiącą działalność inwestycyjną związaną z nieruchomościami, na którą to składa się zespół nieruchomości inwestycyjnych wraz z aktywami i zobowiązaniami z nimi związanymi oraz udziały i akcje spółek zagranicznych i krajowych, opisane szczegółowo w Planie Podziału udostępnionym do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.famur.com. Spółka Famur S.A. wstąpiła z dniem podziału we wszystkie prawa i obowiązki wydzielonego z Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) majątku, na szczegółowych zasadach opisanych w Planie Podziału.

Przejęte w ramach podziału Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) aktywa netto, obejmujące wartość firmy, zostały rozpoznane w wartościach jakie reprezentowały w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Famur. Wartości te stanowią wartości godziwe z dnia objęcia kontroli, tj. z dnia 30.06.2017r., z uwzględnieniem księgowego ujęcia zdarzeń gospodarczych mających miejsce w okresie od dnia objęcia kontroli do dnia podziału Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.).

Pozostała w Famur S.A. wartość akcji Kopex S.A. po umorzeniu została zaktualizowana w oparciu o ich średni kurs notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych.

Rozliczenie podziału:

przejęcie aktywów netto	387 613
wartość umorzonych akcji Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.)	-181 657
rozpoznane aktywo z tytułu podatku odroczonego	71 751
podwyższenie kapitału podstawowego	-154
dopłata dla akcjonariuszy Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.)	-34
Zwiększenie kapitału własnego	277 519

Przejęte aktywa netto:

Aktywa

Wartości niematerialne	36 655
Rzeczowe aktywa trwałe	132 824
Nieruchomości inwestycyjne	34 071
Udziały w spółkach	121 280
Zapasy	86 672
Udzielone pożyczki	8 001
Należności i rozliczenia międzyokresowe czynne	169 260
Środki pieniężne	112 767
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	11 218
Aktywa razem	712 748

Zobowiązania i rezerwy

Rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne	5 072
Pozostałe rezerwy	21 960
Kredyty i pożyczki	229 615
Pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne	68 488
Zobowiązania i rezerwy, razem	325 135

Przejęte aktywa netto razem	387 613

11. Segmenty operacyjne

11.1. Wybrane zasady rachunkowości

Spółka prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 „Segmenty operacyjne”.

Głównymi produktami Grupy Famur są maszyny i urządzenia wchodzące w skład kompleksu ścianowego, kombajny chodnikowe, przenośniki taśmowe oraz wyposażenie uzupełniające, które wchodzi w skład segmentu Underground oraz urządzenia przeładunkowe i dźwignice, które wraz z usługą kompleksowej budowy górniczych wyciągów szybowych tworzą segment Surface.

Spółka nie prezentuje informacji o nakładach na środki trwałe, sumie aktywów i zobowiązaniach w podziale na segmenty z uwagi na fakt, iż dane w takim układzie nie są analizowane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji.

Spółka działa w wielu obszarach geograficznych, dlatego kierownictwo jednostki uznało za konieczne uzupełnienie zaprezentowanych przychodów o poszczególne obszary geograficzne.

11.2. Segmenty branżowe

za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Underground	Surface	Razem
Przychody ze sprzedaży	1 362 005	22 361	1 384 366
kraj	987 577	22 361	1 009 938
eksport	374 428	-	374 428
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	977 736	19 881	997 617
Zysk brutto na sprzedaży	384 269	2 480	386 749
Koszty zarządu i sprzedaży	127 022	-	127 022
Zysk na sprzedaży (wynik segmentu)	257 247	2 480	259 727
Pozostałe przychody operacyjne			32 224
Pozostałe koszty operacyjne			63 394
Zysk z działalności operacyjnej			228 557
Przychody finansowe			23 941
Koszty finansowe			61 115
Zysk brutto			191 383
Podatek dochodowy			37 948
Zysk netto			153 435

za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	Underground	Surface	Razem
Przychody ze sprzedaży	914 288	27 200	941 488
kraj	703 075	27 200	730 275
eksport	211 213	-	211 213
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	709 776	25 368	735 144
Zysk brutto na sprzedaży	204 512	1 832	206 344
Koszty zarządu i sprzedaży	81 643	-	81 643
Zysk na sprzedaży (wynik segmentu)	122 869	1 832	124 701
Pozostałe przychody operacyjne			19 116
Pozostałe koszty operacyjne			51 171
Zysk z działalności operacyjnej			92 646
Przychody finansowe			24 644
Koszty finansowe			40 850
Zysk brutto			76 440
Podatek dochodowy			35 315
Zysk netto			41 125

11.3. Segmenty geograficzne

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Polska	1 009 938	730 275
Rosja i WNP	301 123	123 110
Unia Europejska	34 654	31 321
Pozostałe kraje europejskie	8 374	5 914
Pozostałe (Ameryka, Azja, Afryka, Australia)	30 277	50 868
Razem	1 384 366	941 488
Eksport razem	374 428	211 213
Kraj	1 009 938	730 275

11.4. Informacje na temat głównych klientów

W 2018 roku przychody z tytułu sprzedaży do trzech klientów przekroczyły dla każdego z nich pojedynczo poziom 10%. Klienci nie są powiązani ze Spółką. Przychody te zostały osiągnięte w segmencie Underground. Poziom przychodów dla tych klientów był następujący:

Klient 1: 364 231 tys. zł

Klient 2: 292 818 tys. zł

Klient 3: 219 866 tys. zł

12. Przychody z umów z klientami

12.1. Wybrane zasady rachunkowości

Wybrane zasady rachunkowości dla przychodów zaprezentowano w nocie nr 7.1.

Tabela poniżej przedstawia przychody z tytułu umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych.

	za okres 01.01.2018 - 31.12.2018		za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	
	Underground	Surface	Underground	Surface
Region geograficzny				
Polska	987 577	22 361	703 075	27 200
Rosja i WNP	301 123	-	123 110	-
Unia Europejska	34 654	-	31 321	-
Pozostałe kraje europejskie	8 374	-	5 914	-
Pozostałe (Ameryka, Azja, Afryka, Australia)	30 277	-	50 868	-
Przychody z umów z klientami ogółem	1 362 005	22 361	914 288	27 200
Przychody ujęte metodą stopnia zaawansowania	757 419	21 219	458 753	24 432
Pozostałe przychody rozpoznawane zgodnie z MSSF15	604 586	1 142	455 535	2 768
Przychody segmentu razem	1 362 005	22 361	914 288	27 200

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Aktywa z tytułu umów	48 823	102 278
Otrzymane zaliczki	39 151	96 820

Aktywa z tytułu umów obejmują należne kwoty wynikające z wykonanych na dzień bilansowy świadczeń, liczonych metodą stopnia zaawansowania.

W związku z zawartymi umowami Emitent na dzień bilansowy ma zobowiązania do wykonania świadczenia w postaci dostaw maszyn i urządzeń w kwocie 47 780 tys. zł. Ustalone z klientami wynagrodzenie nie ma charakteru wynagrodzenia zmiennego. Dostawy te będą zrealizowane w I oraz II kwartale 2019 roku.

W 2018 roku ujęto 66 725 tys. zł przychodów uwzględnionych w saldzie zobowiązań z tytułu umów z klientami na początek okresu.

13. Koszty według rodzaju

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
amortyzacja	136 731	115 323
zużycie materiałów i energii	604 839	391 267
usługi obce	222 365	161 488
podatki i opłaty	9 963	6 371
wynagrodzenia	168 817	118 236
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	31 693	26 692
pozostałe koszty rodzajowe	38 949	32 737
Koszty według rodzaju, razem	1 213 357	852 114
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	-54 262	-21 155
Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	-107 431	-71 464
Koszt sprzedaży	-33 151	-12 993
Koszty ogólnego zarządu	-93 871	-68 650
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	924 642	677 852

14. Zatrudnienie i koszty zatrudnienia

Stan zatrudnienia	Za okres	Za okres
	1.1.2018 – 31.12.2018	1.1.2017 – 31.12.2017
Pracownicy umysłowi	895	691
Pracownicy fizyczni	1 667	1 236
Pracownicy na urloпах wychowawczych	4	4
Razem	2 566	1 931

Koszty zatrudnienia	Za okres	Za okres
	1.1.2018 – 31.12.2018	1.1.2017 – 31.12.2017
Wynagrodzenia	168 817	118 236
Składki na ubezpieczenie społeczne	29 720	21 933
Inne świadczenia pracownicze	1 973	4 759
Razem	200 510	144 928

15. Inne przychody operacyjne

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
rozwiązane rezerwy, w tym:	1 807	1 275
na ryzyko procesowe	1 151	-
na kary i grzywny	296	1 275
na naprawy gwarancyjne	360	-
pozostałe, w tym:	23 102	15 062
złomowanie	10 571	5 995
odszkodowania	3 334	6 278
uzyski z napraw gwarancyjnych	1 718	-
uzysk z likwidacji środka trwałego	1 434	599
rozwiązane odpisy aktualizujące należności	310	-
rozwiązane odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe	23	-
uzysk z demontażu zwróconych kombajnów	6	41
otrzymane upusty, rabaty	4	-
inne	5 702	2 149
Inne przychody operacyjne, razem	24 909	16 337

16. Inne koszty operacyjne

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
utworzone rezerwy, w tym:	3 141	6 501
na ryzyko procesowe	-	392
pozostałe	3 141	6 109
pozostałe, w tym:	54 514	35 525
koszty napraw	22 161	13 033
koszty reklamacji	12 597	12 471
koszty demontażu zwróconych kombajnów	6 530	5 280
złomowanie	4 127	-
darowizny	3 908	606
kary, grzywny, odszkodowania	3 212	-
odprawy z tytułu zwolnień	287	203
inne	1 692	3 932
Inne koszty operacyjne, razem	57 655	42 026

17. Przychody finansowe

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Odsetki:		
z tytułu udzielonych pożyczek	1 754	468
pozostałe	11 382	10 513
Odsetki, razem	13 136	10 981

Inne przychody finansowe:

rozliczanie kontraktów terminowych	7 265	6 369
sprzedaż wierzytelności	-	237
pozostałe	1 129	733
Inne przychody finansowe, razem:	8 394	7 339

18. Koszty finansowe

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Odsetki:		
z tytułu kredytów i pożyczek	6 625	8 982
pozostałe	12 730	11 287
Odsetki, razem	19 355	20 269

Inne koszty finansowe:

ujemne różnice kursowe	18 581	15 456
provizje	4 076	2 544
gwarancje bankowe	1 566	900
utworzone odpisy aktualizujące należności odsetkowe	65	1 274
inne	1 665	407
Inne koszty finansowe, razem:	25 953	20 581

19. Podatek dochodowy

19.1. Wybrane zasady rachunkowości

Obciążenie podatkowe składa się z bieżącego obciążenia podatkowego i odroczonego obciążenia podatkowego. Bieżący i odroczony podatek ujemnie się w wyniku, za wyjątkiem podatków wynikających z transakcji ujemnych w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Bieżący podatek za okres bieżący i poprzednie okresy ujemnie się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości i wynika z różnic pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i zobowiązań a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi. Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych i przepisów obowiązujących w momencie realizacji aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i uregulowania zobowiązań z tego tytułu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty przewidziane w przyszłych okresach do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na ujemne różnice przejściowe, przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych oraz ulg podatkowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujemne, jeżeli jest prawdopodobne, że w dającej się przewidzieć przyszłości zostanie osiągnięty dochód pozwalający na jego wykorzystanie.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego to kwoty podatku dochodowego wymagające zapłaty w przyszłych okresach w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Różnice przejściowe są to różnice między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań a jego wartością podatkową.

19.2. Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
podatek dochodowy za okres bieżący	36 797	6 208
Podatek dochodowy za lata poprzednie*	-	17 787
podatek odroczony	1 151	11 319
Podatek dochodowy, razem	37 948	35 314

* W przedsiębiorstwie Emitenta przeprowadzona była kontrola celno-skarbowa w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2013 – 2015. Dnia 18 września 2018r. kontrola celno-skarbowa zakończyła się wydaniem wyniku kontroli. W wydanym wyniku kontroli organ zakwestionował prawo podatnika do zaliczenia w koszty podatkowe opłat licencyjnych za korzystanie ze znaku towarowego „famur”. Emitent nie zgodził się z ustaleniami organu i nie skorygował zeznań podatkowych, jednocześnie wnosząc zastrzeżenia do wyniku kontroli. W związku z kwestionowaniem przez Emitenta ustaleń organu, kontrola celno-skarbowa została przekształcona w postępowanie podatkowe. Biorąc pod uwagę zmienność interpretacji przepisów podatkowych oraz obserwowaną na rynku tendencję do wykazywania nieprawidłowości w rozliczeniach związanych ze znakami towarowymi, istnieje ryzyko podtrzymania przez organ w decyzji kończącej postępowanie podatkowe ustaleń zawartych w wyniku kontroli.

Mając powyższe na uwadze, Zarząd Spółki z ostrożności postanowił o utworzeniu rezerwy na potencjalne zobowiązanie publicznoprawne w kwocie łącznej 21.189 tys. PLN. Zawiązanie rezerwy zostało ujęte w sprawozdaniu finansowym FAMUR za 2017 rok w pozycji podatek dochodowy w kwocie 17 787 PLN. zł oraz w kosztach finansowych w kwocie postępowania 3 402 tys. PLN. W 2018 roku w kosztach finansowych ujęto kwotę 1 371 tys. PLN. Emitent podkreśla, iż w przypadku negatywnego wyniku kontroli, Zarząd zamierza wykorzystać wszelkie przewidziane przepisami prawa podatkowego środki odwoławcze celem obrony własnego stanowiska, jednak uwzględniając realia prowadzonych postępowań podatkowych, uzyskanie ostatecznego rozstrzygnięcia może być procesem długotrwałym.

19.3. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk brutto	191 383	76 440
Podatek dochodowy bieżącego okresu	37 948	17 527
Efektywna stawka podatku	20%	23%
Trwałe różnice przychodów i kosztów niebędących podatkowymi	8 342	-11 791
Różnice wynikające ze zwolnienia podatkowego dotyczącego działalności na terenie strefy oraz darowizny	-	-8 253
Rozwiązanie aktywa na podatek utworzonego w latach ubiegłych (wartość podstawy)	-	35 853
Wynik skorygowany o różnice uzgadniające nominalną stawkę podatku	199 725	92 249
Nominalna stawka podatku dochodowego	19%	19%

19.4. Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, w tym:	82 907	20 331
odniesionych na wynik finansowy:	81 351	19 230
odpis aktualizujący majątek finansowy	35 145	1 390
rzeczowe aktywa trwałe	13 213	-
rezerwa na koszty	9 076	-
inwestycyjna ulga podatkowa	6 999	-
odpisy aktualizujące zapasy	5 367	6 630
świadczenia na rzecz pracowników	4 590	3 815
rezerwa na węgiel i deputat dla emerytów	3 161	2 990
rezerwa na naprawy gwarancyjne	2 302	1 235
niewypłacone wynagrodzenia	1 079	801
niezapłacone faktury i pozostałe RMB	264	-
pozostałe	155	-
niezafakturowane koszty do sprzedaży	-	2 369
b) odniesionych na całkowite dochody:	1 556	1 101
wycena aktuarialna	925	739
wynik na kontraktach długoterminowych	631	362

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan rezerwy na podatek odroczone na koniec okresu, w tym:	6 570	14 761
odniesionej na wynik finansowy	5 990	14 116
rozliczenie leasingu	5 188	1 569
dodatnie różnice kursowe	487	638
kary i odszkodowania	196	661
wynik na kontraktach długoterminowych	119	1 632
różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	-	9 092
pozostałe	-	524
odniesionej na kapitał własny	580	645
wycena aktywów do wartości godziwej	580	645

W związku z podziałem Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), opisanym szerzej w nocie nr 10, w wyniku połączenia ujęto aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w łącznej kwocie 71 751 tys. zł.

20. Zysk przypadający na jedną akcję

W dniu 7 maja 2018 roku Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach zarejestrował podwyższenia kapitału zakładowego - 15 322 712 sztuk akcji serii F.

Dla wyliczenia zysku na 1 akcję zwykłą, za liczbę akcji przyjęto średnią ważoną liczby akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zysk netto (w tys. zł)	153 435	41 125
Średnioważona liczba akcji	569 473 728	527 453 432
Zysk netto przypadający na 1 akcję zwykłą (w zł)	0,27	0,08
Rozwodniony zysk netto przypadający na 1 akcję zwykłą (w zł)	0,27	0,08

21. Wartości niematerialne

21.1. Wybrane zasady rachunkowości

Składnik wartości niematerialnych ujmowany jest tylko wtedy, gdy jest prawdopodobne osiągnięcie przyszłych korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów oraz można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Składnik wartości niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Wartości niematerialne podlegają amortyzacji. Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych. Wartości niematerialne amortyzuje się metodą liniową.

Przyjęte w Spółce okresy amortyzacji mieszczą się w następujących przedziałach:

koszty zakończonych prac rozwojowych	1-5 lat
znaki towarowe	1-5 lat
oprogramowanie komputerowe	2 lata

Jednostka nie zalicza do wartości niematerialnych i nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych od składników, których wartość początkowa nie przekracza 10 tys. zł. Wydatki na ich nabycie odnoszone są w koszty w miesiącu oddania ich do użytkowania.

Na dzień bilansowy w Spółce nie wystąpiły przesłanki wskazujące na utratę wartości.

21.2. Tabela ruchów wartości niematerialnych

w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	nabyte koncesje patenty licencje i podobne	inne	nakłady	Razem
wartość początkowa (brutto) na początek okresu	44 495	161 351	20 957	6 371	3 768	236 942
umorzenie i odpisy na początek okresu	43 138	-	19 792	4 935	3 071	70 936
wartość księgowa (netto) na początek okresu	1 357	161 351	1 165	1 436	697	166 006
zwiększenia	605	748	1 423	36 164	6 666	45 606
zmniejszenia	-	-	-	-	-	-
transfer z nakładów	-	-	-	-	-2 284	-2 284
amortyzacja	-491	-	-1 790	-6 569	-	-8 850
odpisy	-	-	-	-	-	-
wartość księgowa (netto) na koniec okresu	1 471	162 099	798	31 031	5 079	200 478
wartość początkowa (brutto) na koniec okresu	49 634	162 099	22 255	51 383	8 150	293 521
umorzenie i odpisy na koniec okresu	48 163	-	21 457	20 352	3 071	93 043

W 2018 roku zwiększenia wartości niematerialnych wynikały głównie z podziału Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), opisanego w nocie 10. W wyniku podziału przejęto wartości niematerialne w łącznej kwocie 36 655 tys. zł, z czego kwota 35 850 tys. zł dotyczyła znaków towarowych, a kwota 748 tys. zł wartości firmy.

w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	nabyte koncesje patenty licencje i podobne	inne	nakłady	Razem
wartość początkowa (brutto) na początek okresu	43 083	161 351	19 897	4 721	3 218	232 270
umorzenie i odpisy na początek okresu	39 600	-	18 690	4 425	3 071	65 786
wartość księgowa (netto) na początek okresu	3 483	161 351	1 207	296	147	166 484
zwiększenia	1 413	-	1 193	1 650	4 805	9 061
zmniejszenia	-	-	23	-	-	23
transfer z nakładów	-	-	-	-	-4 255	-4 255
amortyzacja	-3 539	-	-1 212	-510	-	-5 261
odpisy	-	-	-	-	-	-
wartość księgowa (netto) na koniec okresu	1 357	161 351	1 165	1 436	697	166 006
wartość początkowa (brutto) na koniec okresu	44 495	161 351	20 957	6 371	3 768	236 942
umorzenie i odpisy na koniec okresu	43 138	-	19 792	4 935	3 071	70 936

22. Wartość firmy

22.1. Wybrane zasady rachunkowości

Wartość firmy przejęta w ramach połączenia jednostek gospodarczych odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy wynika z wystąpienia na dzień nabycia nadwyżki ceny przejęcia jednostki nad wartością godziwą identyfikowalnych składników aktywów i pasywów przejętej jednostki

W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie, zgodnie z zapisami MSSF 3.

Wartość firmy prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Wartości niematerialne.

22.2. Zestawienie wartości firmy

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Wartość firmy na początek okresu	161 351	161 351
Przejęcie zorganizowanej części przedsiębiorstwa	748	-
Wartość firmy na koniec okresu	162 099	161 351

Przyrost wartości firmy w 2018 roku wynika z podziału spółki Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), opisanego w nocie nr 10.

22.3. Roczny test utraty wartości

Wartości firmy przejętej w ramach połączenia jednostek gospodarczych nie amortyzuje się. Wartość firmy przynajmniej raz w roku podlega analizie pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości rozpoznawana jest od razu w rachunku zysków i strat i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach.

Wartości firmy poddawane są testom na utratę wartości na dzień 31 grudnia każdego roku sprawozdawczego. Wartość firmy koncentruje się w segmencie Underground (produkty i usługi dla górnictwa podziemnego).

W ciągu roku obrotowego przeprowadzono test na utratę wartości. Test dokonano za pomocą metody wyceny zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopę dyskonta przyjęto na poziomie 7,64%. Zastosowano 10-cio letni okres prognozy, na podstawie sporządzonej prognozy długoterminowej, gdzie przyjęto bezpieczne założenia co do prognoz rynkowych w zakresie wzrostów sprzedaży w segmencie Underground, bazując na rentownościach osiągniętych historycznie oraz sytuacji rynkowej. Założono kontynuację działalności po okresie prognozy – dla określenia wartości rezydualnej zastosowano wzór na rentę wieczystą.

Stwierdzono, iż utrata wartości firmy nie nastąpiła, w związku z czym nie było konieczności dokonywania odpisów na wartość firmy.

Zarówno na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku, jak również 31 grudnia 2017 roku nie dokonano odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości firmy.

23. Rzeczowe aktywa trwałe

23.1. Wybrane zasady rachunkowości

Rzeczowe aktywa trwałe są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu oraz którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres.

Dla każdego nowego przyjmowanego na stan środka trwałego służby techniczne mają obowiązek, jeśli jest to możliwe, wydzielić istotną część składową, określić sposób amortyzacji.

Spółka nie zwiększa wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych o koszty bieżącego utrzymania tych aktywów. Koszty te są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Na koszty bieżącego utrzymania składają się koszty robocizny i koszty zużycia materiałów i mogą obejmować koszty niewielkich części zamiennych.

Wartość początkowa środków trwałych podlega podwyższeniu o wartość nakładów poniesionych na ich ulepszenie i modernizację w przypadku gdy nakłady stanowią odrębny komponent.

Spółka wycenia środki trwałe na dzień bilansowy według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszt wytworzenia powiększone o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i wytworzeniem oraz dostosowaniem składnika majątku do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego użytkowania.

Do rzeczowych aktywów trwałych Spółka zalicza prawo wieczystego użytkowania gruntów. Ze względu na brak przesłanek wskazujących na cofnięcie lub brak możliwości odnowienia prawa wieczystego użytkowania działek gruntów położonych głównie na terenie Spółki, podjęto decyzję o zakwalifikowaniu tego prawa jako składnika rzeczowych aktywów trwałych nie podlegających amortyzacji, tak jak w przypadku gruntów.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, przy zastosowaniu następujących stawek:

	Stopa amortyzacji rocznej
grunty i prawo wieczystego użytkowania	-
budynki i lokale	1,23 – 33,33%
obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2,00 – 66,67%
kotły i maszyny energetyczne	4,55 – 99%
maszyny i urządzenia ogólne	2,00 – 99%
maszyny i urządzenia specjalne	2,40 – 99%
urządzenia techniczne	2,75 – 99%
środki transportu	4,00 – 99%
narzędzia, przyrządy, wyposażenie	3,00 – 99%

Jednostka przy określeniu wartości danego składnika aktywów podlegającej amortyzacji nie uwzględnia wartości końcowej. Wartość końcowa maszyn i urządzeń przeznaczonych do produkcji zgodnie z opinią służb technicznych jest nieznacząca i w związku z tym nieistotna z punktu widzenia obliczania wartości podlegającej amortyzacji.

Jednostka nie zalicza do wartości rzeczowych aktywów trwałych i nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych od składników, których wartość początkowa nie przekracza 10 tys. zł. Wydatki na ich nabycie odnoszone są w koszty w miesiącu oddania ich do użytkowania.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych, wynajmu lub administracyjnych, prezentowane są w bilansie według kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia zwiększany jest o opłaty oraz o koszty finansowania zewnętrznego.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności, o ile nie występują ograniczenia czasem trwania umów, odpowiednio jak aktywa własne.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży, likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży, a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Rzeczowe aktywa trwałe, w których można wydzielić istotne części składowe amortyzuje się osobno dla każdej wydzielonej części składowej.

Okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego określają służby techniczne Spółki na podstawie posiadanego doświadczenia i informacji z rynku.

Istotną część rzeczowych aktywów trwałych (37%) stanowią kombajny wykorzystywane w przemyśle wydobywczym, na podstawie umów dzierżawy zawartych z klientami. Ze względu na ekstremalne warunki,

w których kombajny są wykorzystywane, przyjmuje się, że okres ich ekonomicznej użyteczności, a tym samym okres amortyzacji, odpowiada okresowi dzierżawy. Ze względu na warunki pracy w kopalni wartość końcowa kombajnów jest trudna do oszacowania.

Kombajny zwracane Spółce po okresie dzierżawy podlegają wycenie dokonywanej przez służby techniczne, które do właściwej wyceny wykorzystują wiedzę na temat wycenianego kombajnu dotyczącą warunków pracy w kopalni, sposobu obsługi, czas trwania umowy, możliwość ponownego wykorzystania kombajnu do dzierżawy.

Kombajny powracające z dzierżawy, które nie utraciły swojej przydatności ekonomicznej oraz zostały poddane procesowi remontu i konserwacji w celu ponownego oddania do dzierżawy, podlegają dalszej amortyzacji, jeśli nie wystąpiły żadne z poniższych przesłanek określonych w MSR 16 § 55:

- nie zostały przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5,
- nie zostały postawione w stan likwidacji,
- nie zostały całkowicie zamortyzowane.

23.2. Tabela ruchu rzeczowych aktywów trwałych

w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego)	budynki lokale obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne	Razem
wartość początkowa (brutto) na początek okresu	41 619	145 601	499 739	11 424	14 295	712 678
umorzenie i odpisy na początek okresu	200	47 579	377 701	9 367	12 438	447 285
wartość księgową (netto) na początek okresu	41 419	98 022	122 038	2 057	1 857	265 393
zwiększenia	1 013	70 564	177 826	1 979	2 350	253 732
zmniejszenia	13 516	29 827	5 961	96	44	49 444
amortyzacja	26	9 292	117 002	1 238	1 181	128 739
odpisy (zmniejszenie "+", zwiększenie "-")	-	-	24	3	5	32
wartość księgową (netto) na koniec okresu	28 890	129 467	176 925	2 705	2 987	340 974
wartość początkowa (brutto) na koniec okresu	29 097	182 606	643 987	12 762	15 501	883 953
umorzenie i odpisy na koniec okresu	207	53 139	467 062	10 057	12 514	542 979

W 2018 roku zwiększenia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 132 824 tys. zł wynikały z podziału Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), opisanego w nocie 10.

w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego)	budynki lokale obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne	Razem
wartość początkowa (brutto) na początek okresu	43 468	149 382	555 449	12 095	13 852	774 246
umorzenie i odpisy na początek okresu	198	43 757	411 458	9 877	12 289	477 579
wartość księgową (netto) na początek okresu	43 270	105 625	143 991	2 218	1 563	296 667
zwiększenia	-	3 370	86 761	1 179	744	92 054
zmniejszenia	1 831	4 342	5 884	16	7	12 080
amortyzacja	20	8 989	102 856	1 327	448	113 640
odpisy (zmniejszenie "+", zwiększenie "-")	-	2 358	26	3	5	2 392
wartość księgową (netto) na koniec okresu	41 419	98 022	122 038	2 057	1 857	265 393
wartość początkowa (brutto) na koniec okresu	41 619	145 601	499 739	11 424	14 295	712 678
umorzenie i odpisy na koniec okresu	200	47 579	377 701	9 367	12 438	447 285

24. Nieruchomości inwestycyjne

24.1. Wybrane zasady rachunkowości

Spółka stosuje do wyceny nieruchomości inwestycyjnych model oparty na wartości godziwej (poziom 3 hierarchii wyceny). Sklasyfikowanie nieruchomości inwestycyjnych nastąpiło na skutek zmiany sposobu przeznaczenia środków trwałych - nieruchomość nie jest wykorzystywana obecnie przy produkcji, dostawach lub czynnościach biurowych, a jest traktowana jako źródło przychodów z czynszów i utrzymywana ze względu na przyrost jej wartości. Wartość godziwą nieruchomości inwestycyjnej szacuje się na podstawie oceny wartości nieruchomości przez niezależnego rzeczoznawcę. Wyceny dokonane przez niezależnych rzeczoznawców zostały sporządzone przy zastosowaniu podejścia dochodowego, techniką kapitalizacji prostej – dla nieruchomości zabudowanych oraz przy zastosowaniu podejścia porównawczego, metodą porównania parami – dla nieruchomości niezabudowanych. Zastosowana stopa kapitalizacji między 8% a 11%, w zależności od lokalizacji.

24.2. Wartość nieruchomości inwestycyjnych

W Spółce występują nieruchomości inwestycyjne w postaci gruntów i budynków na łączną wartość netto 77 097 tys. zł.

Poniżej przedstawiono tabelę ujawniającą wartość nieruchomości inwestycyjnych.

Nieruchomości inwestycyjne	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
wartość na początek okresu	4 750	2 939
zwiększenia	79 615	1 811
zmniejszenia	-7 268	-
wartość na koniec okresu	77 097	4 750

Spółka dokonała przeszacowania wartości nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku. Stratę z przeszacowania w wysokości 3 140 tys. zł ujęto w wyniku finansowym. Nieruchomości przeniesione ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych wyceniono do wartości godziwej. Nadwyżkę z przeszacowania w kwocie 1 515 tys. zł ujęto w pozostałych całkowitych dochodach.

W 2018 roku zwiększenia nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 34 071 tys. zł wynikały z podziału Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), opisanego w nocie 10.

Pozostałe ruchy na nieruchomościach inwestycyjnych są głównie efektem reklasyfikacji z rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, a także reklasyfikacji z nieruchomości inwestycyjnych do środków trwałych.

Przychody i koszty związane z nieruchomościami inwestycyjnymi

	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
przychody z czynszów	3 485	1 075
bezpośrednie koszty operacyjne	342	576

25. Długoterminowe aktywa finansowe

25.1. Wybrane zasady rachunkowości

W pozycji długoterminowych aktywów finansowych Spółka ujmuje udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych oraz udziały i akcje w pozostałych jednostkach zakupione bez zamiaru szybkiej odsprzedaży. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

25.2. Zestawienie długoterminowych aktywów finansowych

Schemat Grupy Famur zaprezentowano w nocie nr 9. Poniższa tabela przedstawia wartości netto posiadanych udziałów i akcji w poszczególnych jednostkach.

Nazwa podmiotu	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Famur Famak S.A.	180 770	180 770
Hansen Sicherheitstechnik AG	70 039	-
Famur Finance & Restructuring Sp. z o.o. (dawniej: Kopex Finance & Restructuring Sp. z o.o.)	19 400	-
Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.)*	13 064	204 110
Dams GMBH	10 628	10 628
Mining Equipment Finance Sp. z o.o.**	8 474	5
Relt Sp. z o.o.	8 472	-
Ex-Coal Sp. z o.o. (dawniej: Kopex-Ex-Coal Sp. z o.o.)	7 837	-
Shandong Tagao Mining Equipment Manufacturing Co. Ltd	7 568	-
Elgór+Hansen S.A.	7 183	-
Famur Institute Sp. z o.o.	1 645	3 406
Polskie Maszyny Górnicze S.A.	505	505
TOO Famur Kazachstan	424	-
Stadmar Sp. z o.o.	400	400
OOO Famur Rosja	397	397
Polska Technika Górnicza S.A.	152	101
Taian Kopex Coal Mining Equipment Service Co Ltd	61	-
Famur Finance Sp. z o.o.	50	50
CTG Glinik OOO Rosja	28	28
Famur Estate Sp. z o.o.	5	-
Razem udziały i akcje	337 102	400 400

W 2018 roku w wyniku podziału spółki Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) Spółka przejęła udziały i akcje w spółkach zależnych o łącznej wartości 121 280 tys. zł.

*Akcje spółki Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.) uległy umorzeniu w kwocie 181 657 tys. zł w wyniku podziału, o którym mowa w nocie nr 10. Pozostała w Spółce wartość akcji Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), została zaktualizowana w oparciu o ich średni kurs notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych.

**Mining Finance Equipment Sp. z o.o. to spółka stowarzyszona, której głównym przedmiotem działalności jest finansowanie zakupu maszyn wyprodukowanych przez Grupę Famur poprzez udzielanie leasingu finansowego jej klientom. Spółka prowadzi swoją działalność na terytorium Polski.

26. Zapasy

26.1. Wybrane zasady rachunkowości

Spółka ujmuje zapasy w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia zapasów składają się wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Na koszty wytworzenia zapasów składają się koszty bezpośrednio związane z jednostką produkcji oraz systematycznie przypisane, stałe i zmienne pośrednie koszty produkcji, poniesione przy przetwarzaniu materiałów w wyroby gotowe. Dla celów przypisania stałych pośrednich kosztów produkcji do kosztów przetwarzania zapasów przyjmuje się normalną zdolność produkcyjną urządzeń produkcyjnych, rozumianą jako produkcję na średnim poziomie, której uzyskania oczekuje się w czasie kilku okresów, w typowych okolicznościach, uwzględnieniem utraty zdolności produkcyjnej wynikającej z planowanych remontów.

Rozchody materiałów i towarów ustala się z zastosowaniem metody FIFO – „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”.

Dla rozchodów półfabrykatów i wyrobów gotowych stosuje się metodę szczegółowej identyfikacji ich kosztów.

Spółka dokonuje odpisów aktualizujących wartość zapasów, w przypadku ich uszkodzenia, całkowitej lub częściowej utraty przydatności oraz w przypadku spadku ich cen sprzedaży. Na dzień bilansowy dokonywana jest weryfikacja zalegających zapasów pod kątem utraty wartości. Utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub jego rozwiązanie miało miejsce.

26.2. Wartość zapasów i odpisy aktualizujące wartość zapasów

Zapasy	Stan na	Stan na
	31.12.2018	31.12.2017
materiały	128 694	97 306
półprodukty i produkty w toku	105 181	51 223
produkty gotowe	23 676	19 963
towary	2 300	-
Zapasy, razem	259 851	168 492

Zmiana stanu odpisu aktualizującego wartość zapasów	za okres	za okres
	od 01.01.2018 do 31.12.2018	od 01.01.2017 do 31.12.2017
Stan na początek okresu	18 561	17 370
zwiększenia (z tytułu)	27 051	6 630
- utworzenie odpisu	5 784	6 630
- podział Primetech	21 267	-
zmniejszenia (z tytułu)	17 365	5 439
- wykorzystanie	17 320	5 398
- rozwiązanie	45	41
Stan odpisów aktualizujących wartość zapasów na koniec okresu	28 247	18 561

27. Należności z tytułu leasingu finansowego

27.1. Wybrane zasady rachunkowości

Umowa leasingu zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. W przypadku, gdy Spółka jest stroną umowy leasingu finansowego jako leasingodawca, na dzień rozpoczęcia leasingu ujmuje aktywo oddane w leasing w należnościach w kwocie równej inwestycji leasingowej brutto odnosząc niezrealizowane dochody finansowe w przychody przyszłych okresów. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności prezentowane są w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, tj. w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Dochody finansowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w przychodach finansowych w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu z inwestycji.

Będąc producentem wyleasingowanych składników majątku Spółka rozpoznaje umowę jako leasing w momencie rozpoczęcia okresu leasingu oraz rozpoznaje wynik ze sprzedaży w danym okresie zgodnie z zasadami stosowanymi w przypadku zwykłej sprzedaży.

27.2. Zestawienie należności leasingowych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności z tytułu leasingu finansowego płatne w okresie:	57 601	30 621
do jednego roku	25 548	15 665
od jednego roku do pięciu lat	32 053	14 956
minus: przychód do uzyskania w kolejnych okresach	9 302	4 570
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych, z tego:	48 299	26 051
długoterminowe - płatne w okresie powyżej 12 miesięcy	28 788	13 441
krótkoterminowe - płatne w okresie do 12 miesięcy	19 511	12 610

28. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

28.1. Wybrane zasady rachunkowości

W momencie początkowego ujęcia należności ujmowane są w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, pomniejszonego o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Zgodnie z MSSF 9 jednostka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym bądź oczekiwany stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka zastosowała uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia. Spółka przeanalizowała ryzyko kredytowe przy użyciu uproszczonego modelu. Odpisy aktualizujące odnoszone są w rachunku zysków i strat. Różnicę pomiędzy utworzonymi a rozwiązanymi odpisami aktualizacyjnymi odnosi się odpowiednio w pozostałe przychody operacyjne lub pozostałe koszty operacyjne. Należności finansowe wyrażone w walutach obcych wycenia się na dzień bilansowy po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. Powstałe z wyceny różnice kursowe ujmuje się w przychodach lub kosztach finansowych.

Wzrost wartości odpisów aktualizujących należności wynika z opisanego w nocie nr 10 przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.).

28.2. Wartość należności krótkoterminowych oraz odpisów z tytułu trwałej utraty wartości

Należności krótkoterminowe	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności krótkoterminowe brutto	758 332	648 056
odpis aktualizujący wartość należności	122 002	80 558
Należności krótkoterminowe netto	636 330	567 498

Zmiana stanu odpisów aktualizujących należności krótkoterminowe	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Stan na początek okresu	80 558	72 288
zwiększenia, w tym:	130 413	15 579
- odpis na oczekiwane straty kredytowe	2 637	8 916
- zagrożenie nieściągalności	-	6 407
- różnice kursowe	3 660	256
- podział Primetech	124 116	-
zmniejszenia, w tym:	88 968	7 308
- wykorzystanie	86 411	316
- różnice kursowe	-	1 353
- rozwiązanie	2 557	5 639
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	122 003	80 559

Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane z podziałem na niespłacone w okresie:	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
do 1 miesiąca	37 744	19 469
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	16 543	4 500
powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	15 147	4 783
powyżej 6 miesięcy do 1 roku	16 347	8 960
powyżej 1 roku	99 468	15 412
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	185 249	53 124
odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	111 202	22 089
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	74 047	31 035

29. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe

29.1. Wybrane zasady rachunkowości

W pozycji Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe prezentowane są udzielone pożyczki.

Pożyczki przy początkowym ujęciu wycenia się w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, pomniejszonego o odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Udzielone pożyczki wyrażone w walutach obcych wycenia się na dzień bilansowy po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. Powstałe z wyceny różnice kursowe ujmuje się w przychodach lub kosztach finansowych.

29.2. Wartość udzielonych pożyczek

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Mining Equipment Finance Sp. z o.o.	17 524	1 507
Famago w upadłości Sp. z .o.o.	8 001	-
Primetech S.A.	5 018	38 037
OOO Famur Rosja	4 729	6 010
Polskie Maszyny Górnicze S.A.	3 446	-
Hansen Sicherheitstechnik AG	260	-
TOO Famur Kazachstan	10	136
Udzielone pożyczki razem	38 988	45 690
Odpisy aktualizujące wartość pożyczek	206 556	4 142
Udzielone pożyczki brutto	245 544	49 832

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość pożyczek	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Odpis aktualizujący na początek okresu	4 142	4 456
Przejęcie wydzielonej części Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.)	203 768	-
Różnice kursowe z przeliczenia	4 361	-387
Utworzenie odpisów aktualizujących	3 250	73
Wykorzystanie	-8 965	-
Odpis aktualizujący na koniec okresu	206 556	4 142

30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

30.1. Wybrane zasady rachunkowości

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. Stanowią je środki pieniężne w kasie, na rachunkach bankowych oraz lokaty bankowe o terminie wymagalności do trzech miesięcy.

Wyrażone w walutach obcych środki pieniężne wycenia się na dzień bilansowy po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. Różnice kursowe odnosi się w przychody lub koszty finansowe.

31. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

31.1. Wybrane zasady rachunkowości

Rozliczenia międzyokresowe czynne obejmują poniesione koszty operacyjne dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych.

31.2. Wartość krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
ubezpieczenia	2 399	1 493
opłaty	1 123	459
dokumentacja, analizy, certyfikaty	83	189
odsetki i prowizje	14	20
inne	305	346
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem	3 924	2 507

32. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

32.1. Wybrane zasady rachunkowości

Aktywa trwale, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, dla których istnieje aktywny program znalezienia nabywcy oraz oczekuje się zakończenia planu sprzedaży w czasie jednego roku klasyfikuje się jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i zaprzestaje się ich amortyzacji.

Spółka wycenia składnik aktywów trwałych zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Udziały w spółkach zależnych	4 532	-
Nieruchomości	4 504	1 560
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży razem	9 036	1 560

Na dzień 31.12.2018r. Spółka zakwalifikowała do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nieruchomości będące przedmiotem przedwstępnych umów sprzedaży.

Na dzień 31.12.2018r. spółka zakwalifikowała do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży udziały w spółkach zależnych oferowanych na sprzedaż, co do których toczony są negocjacje celem ich zbycia.

33. Kapitał podstawowy

Kapitał zakładowy wykazuje się w wartości nominalnej akcji wyemitowanych zgodnie ze statutem i zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Podstawową zasadą dokonywania jakichkolwiek zmian w kapitale zakładowym jest to, by wszystkie operacje powodujące ustalenie, zwiększenie lub zmniejszenie tego kapitału zostały poprzedzone uzyskaniem wypisu z rejestru sądowego, potwierdzającego

rejestrację zmian i aktualnej wysokości kapitału. Podwyższenie kapitału zakładowego może nastąpić w drodze zmiany statutu i w drodze emisji nowych akcji lub podwyższenia wartości nominalnej akcji dotychczasowych, natomiast obniżenie może nastąpić w drodze zmiany statutu, przez zmniejszenie wartości nominalnej akcji, połączenie akcji lub umorzenie części akcji.

Kapitał podstawowy zarówno na dzień 31.12.2018r. jak i na 31.12.2017r. został w całości opłacony.

Seria (emisja)	Rodzaj akcji	Liczba akcji w szt.
A	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	432 460 830
B	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	49 039 170
C	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	4 970 000
D	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	43 677 000
E	zwykłe imienne / nieuprzywilejowane	29 293 500
F	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	15 322 712
Liczba akcji razem w szt.		574 763 212
Kapitał zakładowy, razem w tys. zł		5 748
Wartość nominalna jednej akcji		0,01

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Liczba akcji w szt.	574 763 212	559 440 500

W związku z podziałem spółki Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), o którym mowa w nocie nr 10, Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Famur S.A. uchwaliło w dniu 13.04.2018r. podwyższenie kapitału zakładowego Famur S.A. (spółki przejmującej) o kwotę 153 tys. zł, w drodze emisji 15 322 712 akcji zwykłych na okaziciela serii F, o wartości nominalnej po 0,01 zł (Akcje Emisji Podziałowej).

Akcje emisji podziałowej zostały pokryte w wyniku wniesienia do Famur S.A. części majątku spółki dzielonej, stanowiącego zorganizowaną część przedsiębiorstwa.

Wykaz akcjonariuszy reprezentujących co najmniej 5% głosów przedstawia się następująco.

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów na WZ	Udział (%)
TDJ Equity I Sp. z o.o.*	269 532 930	269 532 930	46,89%
Nationale-Nederlanden OFE**	39 849 000	39 849 000	6,93%
AVIVA OFE**	52 400 000	52 400 000	9,12%
FAMUR SA***	4 616	4 616	0,00%
Pozostali	212 976 666	212 976 666	37,05%
Razem	574 763 212	574 763 212	100%

*dane według stanu na dzień 2019-01-11

**dane według stanu na dzień 2018-10-10 (NWZ)

***pośrednio przez spółki zależne

34. Kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe

34.1. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Wartość kapitału zapasowego ze sprzedaży akcji serii B, C, D i E powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 2017 wynosił 546 803 tys. zł.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Famur S.A. wyemitował 15 322 712 akcji serii F o wartości nominalnej 0,01 zł każda. W wyniku przeprowadzonej transakcji kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej nie zmienił się i wynosi na dzień 31 grudnia 2018 roku 546 803 tys. zł.

34.2. Pozostałe kapitały rezerwowe

Na dzień bilansowy 31.12.2018r. nie określono przeznaczenia kapitału rezerwowego.

35. Zyski zatrzymane

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zysk roku bieżącego	153 435	41 125
Zyski z lat ubiegłych	39 234	39 234
Zyski aktuarialne	3 175	3 968
Zyski zatrzymane powstałe z połączenia spółek w latach ubiegłych	14 736	14 736
Zyski zatrzymane, razem	210 580	99 063

36. Dywidenda

Dnia 29 czerwca 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Famur S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy. Wartość dywidendy przypadająca na jedną akcję wyniosła 0,44 zł (252 895 813,28 zł razem). Dzień dywidendy ustalono na 9 lipca 2018 r. a wypłatę zrealizowano 17 lipca 2018 r.

37. Rezerwy

37.1. Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwy są to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne. Spółka tworzy rezerwy, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy), wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że spełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Rezerwy na świadczenia pracownicze prezentowane są w podziale na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i inne świadczenia pracownicze, które obejmują głównie rezerwy na deputaty węglowe oraz rezerwy na premie i nagrody dla pracowników.

Rezerwy na świadczenia pracownicze szacowane są metodami aktuarialnymi przez niezależnego aktuarium. Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw następuje na dzień, na który okazały się zbędne. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, powoduje wykorzystanie rezerwy.

Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych ujmowane są w momencie sprzedaży produktów zgodnie z najlepszym szacunkiem, co do przyszłych kosztów koniecznych do poniesienia przez w okresie gwarancji.

Ponadto Spółka zawiązuje rezerwy na pozostałe ryzyka, w tym na ryzyko podatkowe i ryzyka kar umownych.

37.2. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Zmiana stanu długoterminowej rezerwy na świadczenia pracownicze	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
stan na początek okresu	21 125
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	5 644
- rezerwy na świadczenia emerytalne	1 148
- rezerwy na świadczenia rentowe	205
- rezerwa na inne świadczenia pracownicze	14 128
stan na koniec okresu	27 370
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	9 558
- rezerwy na świadczenia emerytalne	2 553
- rezerwy na świadczenia rentowe	303
- rezerwa na inne świadczenia pracownicze	14 956

Zmiana stanu krótkoterminowej rezerwy na świadczenia pracownicze		za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
stan na początek okresu		8 506
- rezerwa na świadczenia pracownicze		6 796
- rezerwa na świadczenie emerytalne		408
- rezerwy na świadczenia rentowe		66
- rezerwa na nagrody jubileuszowe		1 236
stan na koniec okresu		12 470
- rezerwa na świadczenia pracownicze		9 619
- rezerwa na świadczenie emerytalne		554
- rezerwy na świadczenia rentowe		90
- rezerwa na nagrody jubileuszowe		2 207

Poniżej przedstawiono uzgodnienie salda zobowiązań o zdefiniowanym świadczeniu, tj. rezerw z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych oraz nagród jubileuszowych.

	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na początek okresu	8 880	7 627
Koszt bieżących świadczeń	617	262
Koszt odsetkowy	374	183
Zyski/straty z przeszacowania:	2 062	847
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń demograficznych	305	-406
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	18	864
Aktuarialne zyski i straty - zmiany ex post	1 740	390
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	763
Pracownicy przejęcie (Art 23' Kodeksu Pracy)	5 526	507
Świadczenia wypłacone	-2 194	-1 309
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na koniec okresu	15 265	8 880

Podstawowe założenia przyjęte do wyceny aktuarialnej:

	Wycena na dzień 31.12.2018	Wycena na dzień 31.12.2017
Stopa wzrostu wynagrodzeń	2,30%	2,30%
Stopa zwrotu z inwestycji	3,20%	3,30%
Współczynnik mobilności	10,00%	14,00%

Analiza wrażliwości dla zmiany kluczowych założeń:

	Wycena na dzień 31.12.2018	Wycena na dzień 31.12.2017
Stopa zwrotu z inwestycji +1% w stosunku do założonej	14 641	8 593
Stopa zwrotu z inwestycji -1% w stosunku do założonej	15 954	9 199
Stopa wzrostu płac i cen węgla +1% w stosunku do założonej	15 656	9 261
Stopa wzrostu płac i cen węgla -1% w stosunku do założonej	14 656	8 550

37.3. Pozostałe rezerwy

Zmiana stanu pozostałych rezerw długoterminowych	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
stan na początek okresu	1 625
- gwarancje i reklamacje	1 577
- na pozostałe koszty	48
stan na koniec okresu	4 982
- gwarancje i reklamacje	4 982

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
stan na początek okresu	29 451
- gwarancje i reklamacje	4 925
- rezerwa na ryzyko podatkowe	21 189
- na ryzyko procesowe	1 151
- na kary	296
- rezerwa na pozostałe koszty	1 890
stan na koniec okresu	63 636
- gwarancje i reklamacje	7 134
- rezerwa na ryzyko podatkowe	22 560
- na kary*	17 507
- rezerwa na pozostałe koszty	16 435

*Wzrost rezerwy na kary wynika głównie z przejęcia wydzielonej części Primetech S.A. (dawniej: Kopex S.A.), o którym mowa w nocie 10.

38. Kredyty i pożyczki

38.1. Wybrane zasady rachunkowości

Kredyty i otrzymane pożyczki w momencie początkowego ujęcia ujmowane są w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań krótkoterminowych, które ujmuje się w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązanie krótkoterminowe to ta część kredytu i odsetki, których płatność przypada w okresie do 12 miesięcy. Kredyt w rachunku bieżącym zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, niezależnie od okresu na jaki została zawarta umowa i kiedy przypada ostateczny termin jego spłaty.

Stan na 31.12.2018

Kredytodawca / Pożyczkodawca	Siedziba	Kwota w walucie wg umowy	Termin spłaty	Waluta	Zaangażowanie kapitałowe w PLN na dzień bilansowy	Oprocentowanie	Zabezpieczenie
Umowa restrukturyzacyjna - Transza A		185 000	2022-03-31	PLN	185 000	WIBOR + marża	Zastaw rejestrowy na rachunku. Zastaw rejestrowy na istotnych składnikach majątku.
Famur Finance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Katowice	140 400	bezterminowo	PLN	140 400	WIBOR + marża	Brak
DAMS GmbH	Velbert Niemcy	2 477	2019-12-31	EUR	10 651	EURIBOR + marża	Brak
odsetki naliczone na dzień bilansowy					9 933		
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	100 000	2020-11-30	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna łączna na nieruchomościach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej; pełnomocnictwo do rachunków bankowych; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
BGŻ BNP Paribas S.A.	Warszawa	50 000	2020-09-30	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna łączna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; pełnomocnictwo do rachunków bankowych; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Bank Gospodarstwa Krajowego	Warszawa	40 000	2021-02-22	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna na nieruchomości wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową; pełnomocnictwo do rachunków bankowych; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce	Warszawa	80 000	2019-05-12	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna na nieruchomościach Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Credit Agricole Bank Polska S.A.	Wrocław	50 000	2021-02-28	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Santander Bank Polska S.A.	Warszawa	50 000	2021-02-23	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna łączna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	Warszawa	50 000	2020-12-03	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; zastawy rejestrowe na maszynach; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	Warszawa	20 000	2020-12-03	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna na nieruchomości wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art.777 KPC
Razem					345 984		

Stan na 31.12.2017

Kredytodawca / Pożyczkodawca	Siedziba	Kwota w walucie wg umowy	Termin spłaty	Waluta	Zaangażowanie kapitałowe w PLN na dzień bilansowy	Oprocentowanie	Zabezpieczenie
Famur Finance	Katowice	128 700	2018-12-30	PLN	128 700	WIBOR + marża	Umowa ramowa
PKO BP S.A.	Warszawa	92 000	2018-12-31	PLN	92 000	WIBOR + marża	Hipoteka umowna łączna wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej; zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
PKO BP S.A.	Warszawa	58 000	2018-12-31	PLN	58 000	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Dams GMBH	Velbert Niemcy	2 077	2018-12-31	EUR	9 499	EURIBOR + marża	Umowa ramowa
PMG	Katowice	3 210	2018-12-30	EUR	1 796	EURIBOR + marża	Umowa ramowa
odsetki naliczone na dzień bilansowy					582		
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	100 000	2020-11-30	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; zastaw rejestrowy na zapasach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; weksel własny in blanco z deklaracją wekslową; pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Raiffeisen Bank Polska S.A	Warszawa	50 000	2018-09-28	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; pełnomocnictwo do rachunków bankowych; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Bank Gospodarstwa Krajowego	Warszawa	40 000	2018-09-04	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; weksel własny in blanco z deklaracją wekslową; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
ICBC	Warszawa	80 000	2019-05-12	PLN	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna na nieruchomościach; oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Razem					290 577		

39. Zabezpieczenia na majątku Spółki

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Nieruchomości	79 174	94 552
Udziały i akcje	8 472	-
Środki trwałe	-	7 929
Zapasy	-	20 000
Razem	87 646	122 480

40. Zobowiązania warunkowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
udzielone gwarancje, w tym:	95 879	58 684
- przetargowe	15 494	3 699
- dobrego wykonania kontraktu	80 385	54 985
poręczenia i weksle na rzecz instytucji finansowych	17 291	16 172
wykup wierzytelności	78 025	48 563
Zobowiązania warunkowe razem	191 195	123 419

41. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zapewnienie kontynuowania działalności w takiej formie i zakresie, aby możliwe było zapewnienie zwrotu z inwestycji akcjonariuszom, zapewnienie korzyści dla innych zainteresowanych stron, a także utrzymanie optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu.

Aby utrzymać lub skorygować strukturę kapitału Spółka może zmienić kwotę dywidend do wypłacenia akcjonariuszom, emitować nowe akcje, zwiększać zadłużenie lub sprzedawać aktywa w celu obniżenia zadłużenia.

Spółka monitoruje kapitał przy pomocy wskaźnika zadłużenia. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek zadłużenia netto do łącznej wartości kapitału. Zadłużenie netto oblicza się jako sumę zobowiązań (obejmujących kredyty, pożyczki, zobowiązania handlowe i pozostałe) pomniejszoną o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Łączną wartość kapitału oblicza się jako kapitał własny wykazany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej plus zadłużenie netto.

Spółka zarządza kapitałem by zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy dzięki optymalizacji relacji zadłużenia do kapitału własnego. Ogólna strategia działania Spółki nie ulega zmianie.

Struktura kapitałowa spółki obejmuje zadłużenie, na które składają się kredyty ujawnione w nocie nr 35, środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz kapitał przypadający akcjonariuszom, w tym wyemitowane akcje i zysk zatrzymany.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego jak również na dzień bilansowy 31 grudnia 2018r. i 31 grudnia 2017r. Spółka spełnia wszelkie kowenanty z obowiązujących ją umów.

42. Zobowiązania leasingowe

42.1. Wybrane zasady rachunkowości

Na dzień rozpoczęcia leasingu, Spółka jako leasingobiorca ujmuje leasing finansowy w bilansie jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego z rozróżnieniem na zobowiązania krótko i długoterminowe.

Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązań z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej okresowej stopy procentowej od pozostałego do spłaty salda zobowiązania. Koszty finansowe dotyczące danego okresu są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane zgodnie z zasadami stosowanymi dla amortyzacji własnych środków trwałych.

Środki trwałe objęte umową, która w oparciu o przepisy MSR 17 nie spełnia warunków leasingu finansowego Spółka kwalifikuje jako leasing operacyjny i ujmuje będąc:

- Wyzierzawiającym - jako rzeczowe aktywa trwałe i dokonuje odpisów amortyzacyjnych. Spółka rozpoznaje przychody z tytułu umowy leasingu operacyjnego (dzierżawy) w wysokości naliczonych opłat leasingowych równomiernie w okresie trwania umowy.

- Dzierżawcą - wyłącznie naliczone i zapłacone z tego tytułu opłaty leasingowe przez okres leasingu. Bieżąca opłata leasingowa jest ujmowana w pozycji zobowiązań oraz kosztów. W momencie zapłaty zobowiązanie zostaje rozliczone. Spółka ujmuje w bilansie wyłącznie zobowiązania odnoszące się do bieżącej należnej opłaty leasingowej.

42.2. Zobowiązania leasingowe na dzień bilansowy

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, wymagalne w ciągu:	624	1 091
jednego roku	444	586
dwóch do pięciu lat	180	505
Pomniejszone o przyszłe odsetki	137	13
Wartość bieżąca przyszłych zobowiązań	487	1 078
Pomniejszona o kwoty wymagalne w ciągu 12 miesięcy	444	586
Zobowiązanie wymagalne w okresie po 12 miesiącach	43	492

43. Zobowiązania handlowe i pozostałe

43.1. Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania w momencie początkowego ujęcia ujmuje się w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych krótkoterminowych, które ujmuje się w kwocie wymagającej zapłaty.

43.2. Inne zobowiązania

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
obligacje serii A	110 432	110 463
zaliczki otrzymane na dostawy	39 151	96 820
nabycie rzeczowych aktywów trwałych	4 236	1 824
ubezpieczenia	1 952	963
gwarancja dobrego wykonania umowy	910	2 797
zobowiązanie z tytułu korekty deklaracji VAT za 2013 rok	-	48 901
pozostałe	2 468	815
Razem inne zobowiązania, z tego:	159 149	262 583
długoterminowe	108 910	109 968
krótkoterminowe	50 239	152 615

43.3. Obligacje

W styczniu 2016 roku Spółka Famur S.A. wyemitowała w ramach programu obligacji zabezpieczonych pierwszą transzę A o wartości nominalnej 108 milionów złotych. Obligacje te są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę dla każdego 6-cio miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Obligacje serii A zostały zdematerializowane i zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 12 stycznia 2016 r. Obligacje zarejestrowane w depozycie zostały oznaczone kodem ISIN PLFAMUR00038. Datą emisji Obligacji serii A jest 12 stycznia 2016 r. Datą wykupu Obligacji serii A jest dzień 13 stycznia 2020 r.

44. Rozliczenia międzyokresowe bierne

44.1. Wybrane zasady rachunkowości

W pozycji Pozostałe zobowiązania (rozliczenia międzyokresowe) ujmowane są zarówno bierne rozliczenia międzyokresowe jak i przychody przyszłych okresów.

Bierne rozliczenia międzyokresowe dotyczą kosztów jeszcze nie poniesionych, ale przypadających na dany okres rozliczeniowy, zgodnie z zasadą współmierności.

Przychody przyszłych okresów obejmują w szczególności równowartość otrzymanych od kontrahentów środków - takich jak dotacje i poręczenia - których rozliczenie nastąpi w przyszłych okresach.

44.2. Wartość ujętych rozliczeń międzyokresowych biernych

Inne rozliczenia międzyokresowe	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	12 120	6 181
- rezerwa urlopowa	5 820	6 181
- przewidywane koszty kontraktów	6 300	-
rozliczenia międzyokresowe przychodów	15 502	15 855
- poręczenie	1 355	-
- dotacja	11 033	12 473
- pozostałe	3 114	3 382
razem	27 622	22 036

44.3. Dotacje

Dotacje w pozycji Pozostałych zobowiązań (rozliczeń międzyokresowych) to środki, które Spółka otrzymała w latach 2010-2012 jako dofinansowanie z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w związku z realizacją inwestycji obejmującej rozbudowę oraz modernizację istniejącego przedsiębiorstwa. Z dotacji rozliczono w 2018r. kwotę 1 440 tys. zł.

Otrzymane dotacje dotyczą sfinansowania aktywów podlegających amortyzacji i podlegają rozliczeniu poprzez korektę zmniejszenia kosztów amortyzacji aktywów trwałych dofinansowanych dotacją.

45. Instrumenty Finansowe

45.1. Wybrane zasady rachunkowości

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Poniżej przedstawiono szczegóły dotyczące wartości godziwych instrumentów finansowych, dla których jest możliwe ich oszacowanie:

- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, krótkoterminowe depozyty bankowe oraz krótkoterminowe kredyty bankowe. Wartość bilansowa takich instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na szybką zapadalność tych instrumentów.
- Należności handlowe, pozostałe należności, zobowiązania handlowe. Wartość bilansowa takich instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na ich krótkoterminowy charakter.
- Otrzymane pożyczki i kredyty bankowe. Wartość bilansowa takich instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na zmienny, oparty na stopach rynkowych charakter ich oprocentowania.

Instrumenty finansowe typu swap na stopę procentową (zwany dalej IRS) są ujmowane początkowo według wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcyjne, a następnie na każdy dzień bilansowy według wartości godziwej, przy czym efekt wyceny ujmowany jest bieżąco w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych typu forward zabezpieczających kursy walut jest oszacowana dla składnika aktywów na poziomie 2 jako dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu dla danego składnika. Przyszłe przepływy pieniężne wycenia się w oparciu o kursy wymiany z kontraktów forward w oparciu o uzyskany kurs wymiany forward na koniec okresu sprawozdawczego. Instrumenty finansowe mają określony (umowny) termin i dlatego podlegają wycenie na każdy okres sprawozdawczy. Podmiot dominujący stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Objęte są nią kontrakty forward, które zgodnie z przyjętymi zasadami są efektywne.

Hierarchia instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej można zakwalifikować do następujących modeli wyceny:

- Poziom 1: ceny kwotowane (nieskorygowane) na aktywnych rynkach dla takich samych aktywów i zobowiązań,
- Poziom 2: dane wejściowe, inne niż ceny kwotowane użyte w Poziomie 1, które są obserwowalne dla danych aktywów i zobowiązań, zarówno bezpośrednio (np. jako ceny) lub pośrednio (np. są pochodną rezerw),
- Poziom 3: dane wejściowe niebazujące na obserwowalnych cenach rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

45.2. Instrumenty finansowe w podziale na klasy

Stan na 31.12.2018 Klasy instrumentów finansowych	Hierarchia wartości godziwej	
	Poziom 1	Poziom 2
Udziały i akcje	5	
Instrumenty pochodne (wycena), w tym:		-260
aktywa		-
zobowiązania		260

Stan na 31.12.2017 Klasy instrumentów finansowych	Hierarchia wartości godziwej	
	Poziom 1	Poziom 2
Instrumenty pochodne (wycena), w tym:		1 881
aktywa		1 881
zobowiązania		-

45.3. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne (grupy instrumentów)	Planowana data realizacji	Wartość przyszłych przepływów pieniężnych wg kursu terminowego	Wartość rynkowa transakcji zabezpieczających (odpowiadająca wartości godziwej) na dzień 31.12.2018	Zabezpieczane ryzyko
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2019	17 167	16 919	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2019	20 434	20 349	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2019	13 736	13 656	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	IV kwartał 2019	61 115	61 185	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2020	66 581	66 767	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	IV kwartał 2020	1 660	1 661	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	I kwartał 2019	699	697	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	II kwartał 2019	1 148	1 164	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	III kwartał 2019	696	694	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	IV kwartał 2020	101	101	Ryzyko walutowe
IRS	I kwartał 2020	108 000	108 282	Ryzyko stopy

Instrumenty pochodne (grupy instrumentów)	Planowana data realizacji	Wartość przyszłych przepływów pieniężnych wg kursu terminowego	Wartość rynkowa transakcji zabezpieczających (odpowiadająca wartości godziwej) na dzień 31.12.2017	Zabezpieczane ryzyko
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2018	115 988	114 200	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	I kwartał 2018	5 289	5 171	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2018	48 048	47 174	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	II kwartał 2018	2 510	2 418	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2018	30 935	30 424	Ryzyko walutowe
IRS	I kwartał 2020	108 000	107 960	Ryzyko stopy procentowej

Wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych typu forward zabezpieczających kursy walut jest oszacowana dla składnika aktywów na poziomie 2 jako dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu dla danego składnika. Przyszłe przepływy pieniężne wycenia się w oparciu o kursy wymiany z kontraktów forward, w oparciu o uzyskany kurs wymiany forward na koniec okresu sprawozdawczego. Instrumenty finansowe mają określony (umowny) termin i dlatego podlegają wycenie na każdy okres sprawozdawczy. Spółka prowadzi rachunkowość zabezpieczeń. Objęte są nią kontrakty forward, które zgodnie z przyjętymi zasadami są efektywne.

45.4. Instrumenty finansowe w podziale na kategorie bilansowe

Instrumenty finansowe w podziale na kategorie bilansowe	31.12.2018	31.12.2017
Udziały i akcje	5	-
Udzielone pożyczki	38 988	45 690
Należności leasingowe	48 299	26 051
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	617 706	524 590
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	127 642	382 745
Razem aktywa finansowe	832 640	979 076
Zobowiązania leasingowe	624	1 091
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	260 797	416 811
pożyczki i kredyty bankowe	345 984	290 577
Razem zobowiązania finansowe	607 405	708 479

Wartości bilansowe instrumentów finansowych odpowiadają ich wartości godziwej.

46. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu ograniczenie lub eliminację niekorzystnych wpływów na sytuację finansową Spółki ryzyk związanych z jej funkcjonowaniem, a w szczególności:

- ryzyka kredytowego - kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych
- ryzyka płynności – ryzyko, że Spółka napotka trudności w wywiązaniu się ze zobowiązań
- ryzyka rynkowego – ryzyko walutowe, stopy procentowej, ryzyko cenowe

Główne ryzyko Spółki związane jest przede wszystkim z należnościami handlowymi (ryzyko walutowe, ryzyko kredytowe) oraz z zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych kredytów o pożyczek (ryzyko stopy procentowej).

Spółka dąży do minimalizacji wpływu różnych rodzajów ryzyka poprzez wykorzystanie mechanizmów zabezpieczenia naturalnego.

46.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z prowadzeniem podstawowej działalności. Zgodnie z MSSF 7 jednostki dokonują analizy poszczególnych pozycji aktywów narażonych na ryzyko kredytowe tj. należności z tytułu dostaw i usług, należności z tytułu leasingu, pożyczki udzielone, środki pieniężne. Ryzyko kredytowe wynika z zawartych umów i związane jest z ewentualnym wystąpieniem takich zdarzeń jak niewypłacalność kontrahenta, częściowej spłaty należności lub znaczącego opóźnienia w zapłacie należności bądź spłaty udzielonych pożyczek.

Spółka na rynku krajowym przeprowadza transakcje głównie w ramach sektora górniczego i w stosunku do tych należności, w tym także należności z tytułu leasingu występuje największa koncentracja ryzyka.

Ponadto, wiarygodność kontrahentów poddawana jest weryfikacji i stosowane są zabezpieczenia finansowe (akredytywa, gwarancje bankowe), co minimalizuje ryzyko niewypłacalności.

46.1.1. Struktura wiekowa należności finansowych

Stan na 31.12.2018	Wartość nominalna należności	Należności nieprzeterminowane które nie utraciły wartości	Należności przeterminowane	
			<360 dni	>360 dni
Należności z tytułu dostaw i usług	609 447	551 773	54 255	3 419
Należności leasingowe	48 299	48 299	-	-
Pozostałe należności finansowe	4 212	4 212	-	-
Razem	661 958	604 284	54 255	3 419

Stan na 31.12.2017	Wartość nominalna należności	Należności nieprzeterminowane które nie utraciły wartości	Należności przeterminowane	
			<360 dni	>360 dni
Należności z tytułu dostaw i usług	519 104	488 070	29 050	1 984
Należności leasingowe	26 051	26 051	-	-
Pozostałe należności finansowe	41	41	-	-
Razem	545 196	514 162	29 050	1 984

46.2. Ryzyko związane z płynnością

Spółka narażona jest na to ryzyko w przypadku gdy przepływy pieniężne z tytułu spłaty należności nie są realizowane terminowo. Grupa zabezpiecza się przed trudnościami w wywiązywaniu się ze zobowiązań odpowiednio kształtując cykl rotacji należności i zobowiązań oraz system przedpłat. Jednocześnie wartość dostępnych linii kredytowych zapobiega negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności.

46.2.1. Struktura wiekowa zobowiązań finansowych

Stan na 31.12.2018	Suma zobowiązań finansowych	Zobowiązania wymagalne w okresie	
		<360 dni	1 – 5 lat
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	140 799	138 967	1 832
Kredyty i pożyczki	345 984	151 809	194 175
Zobowiązania leasingowe	624	444	180
Pozostałe zobowiązania finansowe	119 998	11 088	108 910
Razem	607 405	302 308	305 097

Stan na 31.12.2017	Suma zobowiązań finansowych	Zobowiązania wymagalne w okresie	
		<360 dni	1 – 5 lat
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	251 048	251 008	40
Kredyty i pożyczki	290 577	290 577	-
Zobowiązania leasingowe	1 091	586	505
Pozostałe zobowiązania finansowe	165 763	55 795	109 968
Razem	708 479	597 966	110 513

46.3. Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

31.12.2018

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	Wartość bilansowa a PLN	Wartość narażona na ryzyko na ryzyko PLN	EUR/PLN		USD/PLN		Inne waluty/PLN	
			wpływ na wynik zmiany kursu		wpływ na wynik zmiany kursu		wpływ na wynik zmiany kursu	
			+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	127 642	22 294	1 753	-1 753	208	-208	268	-268
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	667 124	79 525	7 300	-7 300	354	-354	299	-299
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-370 448	-8 900	-795	795	-	-	-95	95
Kredyty i pożyczki	-345 985	-10 653	-1 065	1 065	-	-	-	-

31.12.2017

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	Wartość bilansowa a PLN	Wartość narażona na ryzyko na ryzyko PLN	EUR/PLN		USD/PLN		Inne waluty/PLN	
			wpływ na wynik zmiany kursu		wpływ na wynik zmiany kursu		wpływ na wynik zmiany kursu	
			+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	382 745	53 781	529	-529	8	-8	1	-1
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	580 981	24 752	177	-177	-	-	70	-70
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-533 161	-2 027	-18	18	-	-	-2	2
Kredyty i pożyczki	-290 577	-9 499	-950	950	-	-	-	-

46.4. Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej	31.12.2018	wpływ na wynik	
		+1%	-1%
Udzielone pożyczki	38 988	390	-390
Należności leasingowe	48 299	483	-483
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	617 706	6 177	-6 177
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	127 642	1 276	-1 276
Razem aktywa finansowe	832 635	8 326	-8 326
Zobowiązania leasingowe	624	-6	6
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	260 797	-2 608	2 608
pożyczki i kredyty bankowe	345 984	-3 460	3 460
Razem zobowiązania finansowe	607 405	-6 074	6 074
Razem wpływ na wynik		2 252	-2 252

Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej	31.12.2017	wpływ na wynik	
		+1%	-1%
Udzielone pożyczki	45 690	457	-457
Należności leasingowe	26 051	261	-261
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	524 590	5 246	-5 246
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	382 745	3 827	-3 827
Razem aktywa finansowe	979 076	9 791	-9 791
Zobowiązania leasingowe	1 091	-11	11
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	416 811	-4 168	4 168
pożyczki i kredyty bankowe	290 577	-2 906	2 906
Razem zobowiązania finansowe	708 479	-7 085	7 085
Razem wpływ na wynik		2 706	-2 706

47. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	przychody ze sprzedaży	przychody finansowe	sprzedaż środków trwałych	pozostałe przychody	zakup materiałów i usług	koszty finansowe	zakup środków trwałych	pozostałe koszty
jednostki zależne	5 459	5 461	-	468	5 469	5 400	2 789	2 273
pozostałe jednostki powiązane	3 887	2	-	1 701	76 460	-	167	4 044
spółka dominująca TDJ Equity I Sp. z o. o	-	-	-	-	-	-	-	-

za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	przychody ze sprzedaży	przychody finansowe	sprzedaż środków trwałych	pozostałe przychody	zakup materiałów i usług	koszty finansowe	zakup środków trwałych	pozostałe koszty
jednostki zależne	127 037	784	-	808	112 189	4 424	11	1 804
pozostałe jednostki powiązane	82 968	21	62	10 187	55 056	172	130	1 097
spółka dominująca TDJ Equity I Sp. z o. o	-	-	-	-	99	-	-	-

stan na 31.12.2018	należności	pożyczki udzielone	zobowiązania	pożyczki zaciągnięte
jednostki zależne	48 681	30 987	17 261	151 653
pozostałe jednostki powiązane	2 053	-	8 436	-
spółka dominująca TDJ Equity I Sp. z o. o	-	-	-	-

stan na 31.12.2017	należności	pożyczki udzielone	zobowiązania	pożyczki zaciągnięte
jednostki zależne od Famur SA	80 339	45 689	282 826	139 994
pozostałe jednostki powiązane	95 656	-	17 335	-
spółka dominująca TDJ Equity I Sp. z o. o	-	-	-	-

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są zawierane wyłącznie na zasadach rynkowych.

48. Wynagrodzenie członków zarządu i rady nadzorczej

Wynagrodzenie Zarządu		Netto
Mirosław Bendzera		900
Beata Zawiszowska		695
Zdzisław Szypuła		227
Dawid Gruszczyk		465
Bartosz Bielak		128
Tomasz Jakubowski		33
Waldemar Łaski		1
Adam Toborek		287
Razem		2 736

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej		Netto
Domogała Tomasz		5
Kisiel Czesław		5
Jacek Leonkiewicz		9
Michał Nowak		5
Dorota Wyadłowska		9
Magdalena Zajączkowska Ejsymot		5
Tomasz Kruk		2
Robert Rogowski		7
Razem		47

49. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Spółka Famur S.A. zawarła w dniu 23 lipca 2018 roku umowę na badanie i przegląd sprawozdań finansowych z Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000481039, Wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów). Wynagrodzenie dla podmiotu badającego księgi Famur S.A. za rok 2018 wynosi łącznie 239 000,- zł netto, w tym:

- 70 000,00 zł netto za przegląd skróconego śródrocznego jednostkowego sprawozdania Famur S.A. i przegląd skonsolidowanego sprawozdania Grupy Famur,
- 169 000,00 zł netto za roczne badanie jednostkowego sprawozdania spółki Famur S.A. i za roczne badanie skonsolidowanego sprawozdania Grupy Famur.

50. Planowana sprzedaż spółki PBSz

W dniu 21 grudnia 2018 roku przedstawiciele Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. jako Kupującej oraz PBSz1 Sp. z o.o. i Primetech S.A. (spółek zależnych od Emitenta) jako Sprzedających zawarli warunkową umowę zobowiązującą sprzedaży 4.430.476 akcji Przedsiębiorstwa Budowy Szybów S.A. w Tarnowskich Górach („PBSz”) stanowiących 95,01% udziału w kapitale zakładowym PBSz.

W wyniku negocjacji ostateczna cena rozliczenia transakcji została ustalona na poziomie 204 mln zł, z czego kwota 199 mln zł zostanie spłacona w dacie zamknięcia transakcji, natomiast kwota 5 mln zł zostanie zatrzymana w celu zagwarantowania zapewnień Sprzedających i zostanie rozliczona po dacie zamknięcia transakcji, najdalej w terminie trzech miesięcy po tej dacie. Cała kwota ceny przeznaczona zostanie na spłatę zobowiązań kredytowych Primetech S.A. (spółki zależnej od Emitenta), w celu zwolnienia zabezpieczeń na akcjach i aktywach PBSz. W wyniku przeprowadzonej transakcji zostanie spłacona całość zadłużenia kredytowego Primetech S.A., określana w Umowie Restrukturyzacyjnej z dnia 1 grudnia 2016 r., zawartej pomiędzy Primetech S.A., spółkami zależnymi, inwestorem oraz wierzycielami finansowymi, jako tzw. Transza „B”.

Możliwość zawarcia umowy rozporządzającej i zamknięcia transakcji uzależniona jest od wcześniejszego spełnienia Warunków Zawieszających, spośród których do spełnienia pozostało zarejestrowanie zmian Statutu Spółki PBSZ, uzgodnienie treści gwarancji korporacyjnej wystawianej przez Emitenta na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. oraz zawarcie z wierzycielami finansowymi Primetech S.A. umów określających sposób przeprowadzenia transakcji i rozliczenia ceny sprzedaży.

Dojście transakcji do skutku nie będzie miało wpływu na jednostkowy wynik Emitenta oraz na jego zdolność dywidendową, ponieważ stroną sprzedającą będą spółki zależne od Emitenta (PBSz1 Sp. z o.o. i Primetech S.A.).

W wyniku sprzedaży akcji PBSz, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Emitenta zostanie rozpoznany wynik na utracie kontroli, szacowany w kwocie 150 mln zł, stanowiący księgowy efekt dekonsolidacji spółki zależnej. Wynik na utracie kontroli zostanie rozpoznany w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym za okres, w którym sprzedaż zostanie zrealizowana.

51. Zdarzenia po dacie bilansu

1. W związku z warunkową umową sprzedaży akcji Przedsiębiorstwa Budowy Szybów S.A. (PBSZ S.A.), zawartą w dniu 21 grudnia 2018 roku przez podmioty zależne Emitenta tj. spółkę Primetech S.A. oraz spółkę PBSZ 1 sp. z o.o., w dniu 20.03.2019r. do spółki Primetech S.A. wpłynęło pismo z Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. (JSW) z wnioskiem o dodatkowe zabezpieczenie ewentualnej szkody w przypadku finalizacji transakcji sprzedaży PBSZ S.A. i zmaterializowania się ryzyka wystąpienia przez następców prawnych Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. (KHW) z ewentualnymi roszczeniami przeciwko spółce PBSZ S.A. Podstawą do wystąpienia przez JSW o udzielenie dodatkowego zabezpieczenia były doniesienia Prokuratury Krajowej w sprawie zatrzymań i zarzutów przeciwko pracownikom KHW dotyczących niegospodarności i wyrządzenia szkody spółce KHW, wynikających ze zlecenia w 2009 roku konsorcjum z udziałem PBSZ S.A. prac, które w ocenie Prokuratury z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia były zbędne. Obawiając się, że w przypadku potwierdzenia zarzutów Prokuratury następcy prawni KHW mogą wystąpić do PBSZ S.A. z roszczeniami odszkodowawczymi, co mogłoby doprowadzić do obniżenia wartości PBSZ S.A., JSW wystąpiła do Primetech S.A. o ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia swoich potencjalnych roszczeń, poprzez udzielenie gwarancji przez podmiot trzeci o uznanym standingu finansowym albo gwarancji korporacyjnej przez Famur. Kierując się dążeniem do realizacji warunkowej umowy sprzedaży akcji PBSZ S.A., Emitent jest gotowy wystawić gwarancję korporacyjną na kwotę 14,5 mln zł celem eliminacji wątpliwości JSW dotyczących ryzyka poniesienia szkody w przypadku zakupu akcji PBSZ S.A. Zdaniem Emitenta nie istnieje bezpośredni związek pomiędzy zarzutami wobec pracowników KHW a PBSZ S.A. będącą członkiem konsorcjum wykonującym zleczone prace. Prokuratura Krajowa nie wskazuje, aby odpowiedzialność za zaistniałą sytuację ponosiła spółka PBSZ S.A. a ponadto należy podkreślić, że do spółki PBSZ pomimo upływu ponad trzech lat od wykonania i rozliczenia umowy nie wpłynęły jakiegokolwiek roszczenia dotyczące umowy, o której mowa w komunikacie Prokuratury Krajowej. Emitent wyjaśnia także, że zdarzenia, które są przedmiotem postępowania prowadzonego przez Prokuraturę miały miejsce w okresie, w którym PBSZ S.A. nie wchodziła w skład grupy kapitałowej Emitenta.
2. W dniu 03.04.2019r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. (JSW) podjęło uchwałę o udzieleniu zgody na przeprowadzenie transakcji nabycia przez JSW 4 430 476 akcji Przedsiębiorstwa Budowy Szybów S.A., (PBSz) stanowiących 95,01% udziału w kapitale zakładowym PBSz.

Katowice, dnia 16 kwietnia 2019r.

.....
Podpis osoby odpowiedzialnej
za sporządzenie sprawozdania finansowego
Alina Mazurczyk – P.O. Głównego Księgowego

Podpisy członków Zarządu Famur S.A.

Mirosław Bendzera

Beata Zawiszowska

Dawid Gruszczyk

Tomasz Jakubowski

Waldemar Łaski

Adam Toborek

Podpisy złożone elektronicznie